

MAGYAR LAJOK

Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUDAPEST

X. évfolyam, 38 (2605) sz. Szombat

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 február 15

Hálátlanság

(P. L.) Megszoktuk már a román uralom idején, hogy kimondjuk az őszinte szót, az igazságot még akkor is, ha az sokak számára kellemetlen volt és bizony számíthatunk arra, hogy mondanivalónkat megismerés, vagy egyenesen rosszakarat fogadja.

Éppen ezért sohasem kaptunk elismerést a román cenzura közegeitől. Ha néldaképpen a helybéli zsidó lapköröket állították eléünk — az elég gyakran megtörtént — vagy közismerten „lojális” magyar vezetőférfiak magafartására hivatkoztak, akkor csodálkozva néztünk össze és tanácstalanul kérdeztük egymástól:

— Hogyan nyugtatták meg lelkesmeretüket az utóbbiak a közös román-zsidó front védelmében, még ha az annyit hangoztatott okosságból is voltak tulzottan lojálisok? Mert voltak olyan súlyos alkalmak is, amikor a kényelmes hallgatás egyenlő volt az árulással. És mégis hallgattak, mert az igazság bátor kimondása esetleg szenvedést, üldözést jelentett.

Csak most gondolunk utána, milyen nagy szerencse volt, hogy a magyar tömegek nem követték sok „kikiáltott” vezéréket a megaláztatás útján.

Tíz év kálváriás utjával jogot szereltünk ahhoz, hogy most is kimondjuk: Hálátlanság volt gróf Bethlen Istvánnak a Kisfaludy Társaság ülésén minap elhangzott előadása. Vele együtt hálátlanság az az egyre leplezetlenebb olaszellenes beállítottság, amellyel a zsidó és baloldali sajtó az olasz balsikeret kommentálja és az a lekicsinyelő hang, amellyel a német erőfeszítéseket méri. Hogy e mellett még oklanság is, sőt egyenes szembehelyezkedés Magyarország hivatalos külpolitikájával és veszélyeztetése annak a jó egyetértésnek, amely Magyarországot és Németországot viszonyát hivatalosan érint. Kezések kereszttől eddig jellemezte, ezt is talán mi érezzük és értjük meg legjobban, mert csak mi tudjuk, hogy mit köszönhetünk Németországnak és Olaszországnak felszabadulásunkban.

Mi nem elmélkedhettünk akadémiás eszmefuttatások felett és nem engedhettük meg magunknak azt a fényűzést, hogy századokat vagy akár csak évtizedeket is várjunk a „tisztá, szent demokrácia imadásának révületében”, mert kisebbségi sorsban, balkáni furfanggal dolgozó elnyomóink évekre, sőt hónapokra mérték ki ellenállásunkat és létünket. Mi szabaddul akartunk, még pedig a leghamarabb! Ha Németország és Olaszország létharcuk kellős közepén igazságunk mellé állottak és ledöntötték a demokráciák elgondolása alapján emelt szegényhátrókat, akkor a legnagyobb hálával tartozunk ezért és hálátlanság mindaz, ami a vétt gyanúsításokkal, rosszakaratú célzásokkal fizeti vissza.

A hálátlanságon kívül nem árt viszszaemlékezni a hollandusok sorsdöntő napjaira. A hollandusok állandóan

Az új balkáni helyzet tette szükségessé a salzburgi találkozót

Jugoszlávia kitart semlegességé mellett. Az angol-román viszony megszakítása is sürgette a salzburgi tárgyalásokat. A nyugalom és biztonság érzése uralkodik Jugoszláviában

Belgrádból jelentik: A belgrádi sajtó részletes jelentésekben foglalkozik a salzburgi tárgyalásokkal. A Balkánon az új helyzet szükségessé tette a megbeszéléseket a Führer és a jugoszláv államférfiak között. Belgrádi politikai körök véleménye szerint a találkozás jugoszláv kezdeményezésre történt.

A miniszterelnök és a külügyminiszter visszaérkezését ma estére várják.

Belgrádból jelenti a Bud. Tud.: A belgrádi lapok első oldalán szerepelnek be Cvetkovic miniszterelnök és Cincár-Markovic külügyminiszter salzburgi látogatásáról. Megjegyzést még nem fűznek az eseményhez, azonban belgrádi politikai körökben

hangoztatják, hogy a miniszterek németországi utazásának eredményével meg vannak elégedve.

Kiszivárgott hírek szerint úgy látszik, hogy az utazás a jugoszláv kormány kezdeményezésére jött létre, elsősorban azért, hogy rendezze a két országot közelről érintő kérdéseket. A megbeszélések során a jugoszláv államférfiak, hír szerint, hangoztatták, hogy Jugoszlávia kitart eddigi politikája mellett, amely a semlegesség megtartására irányul. A miniszterek látogatásának egyik főoka a legutóbbi balkáni események, különösen az angol-román diplomáciai viszony megszakítása volt, ami szükségessé tette bizonyos kérdések rendezését és baráti alapon való lerögzítését.

kére törekednek ugyanazzen a területen.

Belgrádban rámutatnak arra, hogy a Duce és Franco találkozója után nyomban következett a jugoszláv államférfiak németországi utazása, ami félreérthetetlen bizonyítéka annak, hogy a német és az olasz birodalom között diplomáciai téren is teljes az együttműködés.

Németországot és Olaszországot is tájékoztatták a megbeszélésekről.

Vichyből jelentik: (NTI.) Pétain és Darlan Montpellierből történt visszatérése után tájékozott francia körök utalnak arra, hogy a francia államférfiaknak a Caudilloval való megbeszélése általános természetű volt és meghatározott kérdésekre nem terjedt ki. Illetékes helyen kijelentették, hogy Németországot és Olaszországot tájékoztatták a megbeszélések tartalmáról.

Rómában meglepedést keltett a tárgyalások eredménye

Rómából jelenti a MTL: A ma feggeli olasz lapok vezető helyen közlik a salzburgi megbeszélésekről kiadott hivatalos jelentést. Rómában nagy meglepedést keltett a salzburgi tárgyalások eredménye. A Popolo di Roma belgrádi tudósítója szerint jugoszláviai politikai körök első benyomása a tárgyalásokkal kapcsolatban kitünő.

A nyugalom és biztonság hangulata nyilvánul meg egész Jugoszláviában. Legmegbízhatóbb helyről származó értesülés szerint nem valamely különleges kérdést rendeztek a megbeszélések során, hanem az általános balkáni helyzetet tették vizsgálat tárgyává.

Jelentős a jövőre való tekintettel, hogy olyan megegyezés létesült, amely mindkét fél számára minden tekintetben kizárja az ellentéteket. Az angolok zavart akartak

keltetni a Balkánon, a tengelyhatalmak ezzel szemben egységre és bé-

Az angol politika cselszövéseinek újabb kudarcát jelenti a német-jugoszláv megbeszélés

Rómából jelenti a Stefani: A lapok feltűnő helyen közlik a Führernek a jugoszláv államférfiakkal való megbeszéléséről szóló hírt. Kiemelik, hogy a megbeszélések hagyományos baráti légkörben folytak le és végül megjegyzik, hogy ezek a tanácskozások az angol politika cselszövéseinek újabb kudarcát jelentik.

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: A világtörténelmi fontosságú jugoszláv-német megbeszélésekről a következő részleteket közlik: Cvetkovic Dragisa jugoszláv miniszterelnök és Cincár-Markovic Alexander jugoszláv külügyminiszter pénteken délelőtt Salzburgba érkeztek. A jugoszláv államférfiak Ribbentrop birodalmi külügyminiszter vendégei

voltak. A salzburgi szállóban eltöltött rövid pihenő után a jugoszláv vendégek a Berghofba mentek ahol délután felöt órákor fogadta őket a Führer. A Berghof kapujában a Führer szívélyesen üdvözölte a jugoszláv államférfiakat. A több mint három órahosszat tartó megbeszélést csak rövid időre szakították félbe, hogy megegyezzenek.

A megbeszélésen a Führeren és a német külügyminiszteren, valamint a jugoszláv államférfiakon kívül Schmiedt követ, mint tolmács vett részt. A megbeszélés után este háromnegyed 8 órákor a jugoszláv államférfiak elhagyták a Berghofot és nem sokkal később Salzburgból visszaindultak Belgrád felé.

semlegességüket hangoztatták, de a hivatalos álláspont mellett újságjaikban, gyűléseiken nyílt németellenes propaganda folyt. Ennek a propagandának szomorú eredménye akkor mutatkozott meg, amikor a megszállást indokoló hivatalos német nyilatkozat minden újságcikket, minden előadást min-

den mértékadó holland kijelentést számonkért. Aggódva gondolunk ilyen előzmények után a Bethlen-féle megnyilatkozásokra és az egész magyar nyelvű zsidó és baloldali sajtó hangjára.

Ismételjük: nekünk elsősorban ahhoz van külön fogékonyságunk, hogy az

ilyen állapotok mélyén meghuzódó hálátlanságot megérezzük. Mert mi tudjuk, hogy mit jelentett huszonkét év kisebbségi sorsban és még jobban tudjuk, hogy Isten után kiknek köszönhetjük felszabadulásunkat. Annyi bizonyos, hogy nem azoknak, akik felé Bethlen Istvánok hajlonganak.

Az amerikai asszonyok hatalmas tüntetéseket rendeztek Anglia megsegítése ellen

Feliratos táblákkal vonultak az angol követségek elé. „Nem engedjük fiainkat Angliába vinni” — „Kölcsonadjuk Angliának Rooseveltet és Willkiet”

Washingtonból jelenti a NTI.: Az amerikai lapok most már képsorozatokban számolnak be arról a tüntetésről, amelyet amerikai asszonyok rendeztek a washingtoni angol nagykövetség előtt az Angliát támogató törvényjavaslat ellen. A képeken látható, hogy az asszonyok hatalmas tiltakozó táblákkal vonultak fel, amelyek felirata élesen tiltakozott Anglia megsegítése ellen.

— Le az angol lobogóval!
— Nem engedjük fiainkat háborúba vinni!
— Kölcsonadjuk Angliának Rooseveltet és Willkiet, de nem adjuk a fiainkat!

Ilyen és ehhez hasonló feliratú táblákkal vonultak zajos tüntetéssel az angol nagykövetség elé az amerikai asszonyok.

Két hajó elsüllyesztésével elzárták a Szezi csatornát a német repülő

Lehetetlenné vált nagy hajók áthaladása a csatornán

Rómából jelenti a MTI.: Rómában nagy fontosságú tulajdonítanak a német hivatalos jelentés ama részének, amely beszámol arról, hogy német repülő elsüllyesztette a Szezi-csatornában két hajót. Ezzel gyakorlatilag lehetetlenné vált a csatornán való hajóátkelés.

A Stampa szerint a csatorna szé-

lessége a víztükrön 80—135 méter. Mivel a csatornának töltésér keresztmetszete van, a ténylegesen hajózható szélesség 32—45 méter és ha egy hajó elsüllyed benne, a két oldalán legfeljebb tíz méter sáv marad természetesen nem elegendő nagy hajó számára.

Hivatalos jelentés az angol ejtőernyősök sikertelen délolaszországi kísérletezéseiről

Nagy veszteségeket szenvedtek az angolok Kelet-Afrikában.

Rómából jelenti a MTI.: A pénteki olasz hadijelentés beszámolt arról, hogy angol ejtőernyősök megkísérelték közérdekű berendezések szétrombolását Dél-Olaszországban és olasz fogságba estek. A részletes jelentés erről az angol kísérletről a következő: 11 angol ejtőernyős éjjel fél 11 és hajnali 2 óra között leszállt Calabria vidékén. Az ejtőernyősök robbanó kartácsokkal és egyéb fegyverekkel voltak felszerelve és nyilvánvaló szándékuk az volt, hogy megrongálják a fasiszmus által létesített nagy-szerű vízberendezéseket és vasúti vonalakat. Világító rakéták fénye mellett elfoglalták a környező tanyákat és lehetetlenné tették az ott lakók szembeszállítását. Egyik ejtőernyőst, aki lábát törte a leszállásnál, a karabinerik fogták el.

Az angol ejtőernyősök a lakosság megfélemlítésére hangosan éltették a Duceit és az öntöző-művek felé vonultak előre. Tervük azonban nem sikerült, mert a rendőrség hamar észre vette a dolognak és a riadó készségbe helyezett karabinerik és a karhatalommal karöltve, elfogták az ejtőernyősöket, akik látva, hogy nem menekülhetnek megadták magukat. Az elfogott ejtőernyősöknél sok olasz

pénzt találtak. (Valahol Olaszországban). Az olasz főhadiszállás 253-ik közleménye:

A görög arcvonalon csapataink erőlyesen visszaverték az ellenség támadását és ellentámadásba lendültek át. A február 15-re virradó éjszaka repülőink bombázták La Valetta kikötő berendezéseit és Nicabba repülőterét. Repülő osztagaink ellenséges csapatokat, páncélos és gépesített alakulatokat bombáztak. Egy repülőgépünk nem tért vissza.

Február 12-én és 13-án az Egri-tenger feletti légi harcokban lelőttünk két ellenséges repülőgépet.

Anglia megsegítése súlyos következményeket von Amerikára

Az amerikai szenátus is elfogadta a nemzeti adósság legfelső határát. — Kiöregedett torpedórombolókat akarnak Angliának adni

Washingtonból jelenti a Reuter: A szenátus pénteken elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely 65 milliárd dollárban állapítja meg a nemzeti adósság felső határát. A törvényjavaslatot most visszaküldik a képviselőháznak, amely másodszori olvasásban tárgyalja le.

Washingtonból jelenti a Reuter: 15 szenátor módosító javaslatot kíván benyújtani a szenátusba, amellyel meg akarja akadályozni azt, hogy a haditengerészet felszerelésének bármely részét átengedjék idegen államnak, másrészt meg akarják tiltani azt, hogy amerikai hajókkal kísértessenek külföldi szállítmányokat.

Rómából jelenti a Messaggero newyorki jelentés szerint a New York Herald beszámol arról, hogy újabb 10 kiöregedett torpedórombolókat akar átadni az Egyesült Államok

Meghívó

a katolikus körök „Mátyás” söröző és éttermei február 16-án, vasárnap délelőtti ünnepélyes

megnyitására

Elsőrangú magyar konyha! Polgári szolid árak!
Legjobb magyar sör- és borkülönlegességek
Muzsikál: Varga Poldi jónevű cigányzenekara.
Külön termek!

Kelet-Afrikában Cherren szakaszon az ellenség nyomása csökkent. Február 13-iki harcok után megállapították, hogy az angolok nagy veszteségeket szenvedtek és csapataink hatalmas fegyver és hadianyag zsákmányt ejtettek. A Juba föld déli részén Kisimajun heves harcok folynak. Harci köteleink sikerrel bombáztak csapatosz-

Megnyit az egyház művészeti kiállítás

A hercegprímás mondotta a megnyitóbeszédet.

Budapestről jelenti: A Magyar Kurir jelenti: A Nemzeti Szalon helyiségeiben szombaton délelőtti ünnepélyes keretek között nyitották meg az egyházművészeti kiállítást, amelyet az egyházművészeti tanács rendezett. A kiállítás megnyitását nagyszámú előkelő közönség jelent meg. Leopold Antal protonotárius kanonok bevezető szavai után Serédi Jusztinián hercegprímás mondott megnyitóbeszédet, amelyben az egyházművészet jelentőségét vázolta.

A lakásbérlők szövetsége az anyaországbeli intézkedések kiterjesztéséért a felszabadult területekre is

Szabó János felsőházi tag eljárta a miniszterelnökségen a nagyváradi lakásbérlők szövetségének december hó 22-én beterjesztett emlékirata tárgyában, amelyben a nagyváradi lakásbérlők kérik, hogy az anyaországban érvényben lévő törvényes intézkedéseket — amelyek szerint a renkívüli időkre való tekintettel a lakásokat felmondani és a lakbéréket növelni nem lehet — terjesztessenek ki a felszabadult erdélyi részekre is. Szabó János előadta, hogy ez a kérés annál is inkább indokolt, mert a nagyváradi lakberek országos viszonylatban amúgyis túlmagasak s a háztulajdonosok ennek ellenére is újabb lakbéréremeléseket helyeznek kilátásba, Szabó János megnyugtató ígéreteket kapott a miniszterelnökségen. Az igazságügyminisztérium bevonásával mielőbb letárgyalják az ügyet és a kérdéses intézkedések hatályát rövidesen kiterjesztik a felszabadult országrészekre is.

Megvesztegetés címén vizsgálat indult az ár-kormánybiztoság egyik főrevizora ellen

Budapestről jelenti: (MOT) Szabó László, az ár-kormánybiztoság építési osztályán működő főrevizor ellen, a budapesti kir. ügyészség, a budapesti kir. büntető törvényszéknel kátréndbeli megvesztegetés büntette címén vizsgálati indítványt tett.

Szemák Jenő, a büntetőtörvényszék elnöke, a vizsgálat lefolytatásával Enyedi Róbert törvényszéki tanácselnököt, mint vizsgálóbíró bízta meg. A vizsgálóbíró a vizsgálati kihallgatásokat már meg is kezdte.

SCHULER JOZSEF RT.

szervezéseket. A Kairo osztályba tartozó egyik ellenséges cirkáló egy légi alakulatunk telibe találta. Egy másik felbukkanó cirkáló bombavetőink menekülésre kényszerítettek. Ellenséges repülőket megtámadtak egy eritreai falut. Mintegy 20 bennszüjtöt megöltek. Két gépünket lelőtték. A gépek vezetői megmenekültek.

Az átképző
gyorsírási - gépirási
szaktanfolyam Mossini-tér 10.
Előkészít
irodai, állami
szakvizsgára,
kiképez gyorsírástanítóra
Szeptember viz-gákra meo el-
vállal növendékeket. Nagyvára-
don egyedül engedélyezett
szaktanfolyam.

Az angol követség távozásával egész Romániában serényen folyik a légvédelmi készülődés

Bukarestből jelentik (Bud. Tud.): A román-angol diplomáciai viszony megszakítása következtében a romániai angol diplomáciai és konzuli kar 96 tagja, valamint 50 angol polgári személy pénteken este különvonaton elhagyta Bukarestet. 16 gépkocsit is magukkal vittek. Az angol-román diplomáciai viszony megszakításának hatása alatt Romániában serényen folyik a légvédelmi készülődés. Bukarest különböző pontjain óvóhelyeket építenek. Kiszivárgott hírek szerint az angol kormány a diplomáciai viszony megszakítását a román kor-

mánynak átadott jegyzékben azzal okolta meg, hogy nem forognak már fenn azok az okok, amely szükségesé tenné a diplomáciai viszony további fenntartását. Egyben bejelentették, hogy ezután Anglia teljes cselekvési szabadságot kap. Bukarestben azt találgatják most, hogy mit jelenthet ez a teljes cselekvési szabadság? Nem tartják kizártnak, hogy Anglia kísérletet tesz azoknak a javaknak a megsemmisítésére, amelyeket elvettek az angol érdekeltségektől Romániában.

Svédország vette át a román érdekek védelmét a brit birodalomban

Egyiptom is megszakítja a diplomáciai kapcsolatot Romániával

Londonból jelenti a Reuter: A brit kereskedelemügyi minisztérium rendelete szerint az ellenséggel folytatott kereskedelemre vonatkozó törvény kikötései Romániára is érvényesek és ezért büntetendő cselekménynek számít kereskedelmi vagy pénzügyi kapcsolatok fenntartása Romániában élő bármily személlyel.

Rómából jelenti a Német Távirati Iroda: A Messaggero Bukarestből érkezett jelentése szerint Egyiptom is meg akarja szakítani a diplomáciai kapcsolatokat Romániával.

Tokióból jelenti a NTL: Mint a Svéd Távirati Iroda közli, a svéd kormány pénteken elhatározta, hogy eleget tesz a román kormány kérésének és vállalja a román érdekek védelmét a brit birodalomban.

Londonból jelenti a Reuter: A londoni román követség utasítást kapott, hogy haladéktalanul kezdje meg személynézetének elutaztatását. A követség hat tisztviselője szombaton repülőgépen elutazik Lisszabonba.

Lemondott a londoni román ügyvivő.

Londonból jelenti a MTL: A Reuter iroda diplomáciai szerkesztőjét hivatalosan arról értesítették, hogy Florescu londoni román ügyvivő, Muru sajtóattasé beadta lemondását kormányának. Mindkét diplomata az angol külügyminisztériumot is értesítette elhatározásáról. A román követségnek az a hat tisztviselője, akik az angol fővárost légi úton hagyják el, másodrendű tisztségeket tölthetnek be.

Romániára is kiterjesztették az angolok a dugáru-ellenőrzést.

Newyorkból jelenti NTL: Londoni jelentés szerint az angol zárügyminisztérium Romániára is kiterjesztette a dugáru ellenőrzési intézkedé-

seit és az ellenséges államok kereskedelmi elleni határozatokat. Az intézkedés szombaton lép életbe; az egyik hírszolgálati iroda arról is beszámol, hogy az angol kormány bejelentése szerint Anglia a jövőben Romániát is ellenséges megszállás alatt álló területnek fogja tekinteni.

Befejeződtek az angol és török vezérkarok megbeszélései.

Amszterdamból jelenti a NTL: Mint a londoni rádió jelenti, Ankarában záró ülésel befejezték a brit hadsereg és hajóhad képviselői és a török vezérkar között folytatott megbeszéléseket.

MINDIG JÓ HA KÉZNÉL VAN AZ **ASPIRIN** TABLETTA

Görögországban behívták az 1933-35 évfolyambeli tartalékosokat Huszonnégy órán belül jelentkezni kell a betegápolóknak

Belgrádból jelenti a NTL: A Politika jelentése szerint a görög légügyi minisztérium február 20-ra behívta az 1933-35. évfolyam tartalékosait, az 1930, 1932, 1933, 1935, 1936, 1937. évfolyam villanyszerelőit, 1938. évfolyambeli nyomdászokat, festőket és

kőműveseket. A haditengerészetiügyi minisztérium felszólította az eddig be nem vonult 1936. évfolyambeli attikai és beociai tartalékosokat és az 1930-40. évfolyamokba tartozó minden görögországi betegápolót, hogy 12 órán belül jelentkezzenek.

VÁLTOZATLAN MARAD

az ital tápértéke és hőfoka

ORION hőpalackban

Bemutatja a „MUSICA” Rácz Ernő cég Rákóczi-út 9. sz.

Bemutatja **Álló Károly** rádió és elektro-mechanikai vállalat. Nagyvárad, Rákóczi-út 25. sz.

Bemutatja **Bodor László** rádió és műszaki szaküzlete Nagyvárad, Szent László tér 1. szám.

A görög és török követség is felkészült Bukarest elhagyására. Miért szakított Anglia Romániával? Bulgáriát is megfenyegették az angolok

Budapest. Az Uj Nemzedék írja: Milánóból jelentik: A Stampa jelentése szerint a bukaresti török és görög követség személyzete felkészült a román főváros elhagyására. Egyik olasz lapban nyílt utalás található arra, hogy a legutóbbi diplomáciai lépések a katonai lépések útját egyengetik.

gal lenne egyenlő, ha Bulgária elutasítaná Németország kérését. Ugy látszik az angolok fenyegetéssel igyekeznek a bolgárokat más álláspontra bírni.

Nagy figyelmet keltett a világsajtóban a szófiai Zora állásfoglalása, mert a bolgár sajtóban először foglalkozik nyíltan azzal a lehetőséggel, hogy Németország szükségesnek tartja a Bulgárián való átvonulást és megállapítja, hogy ilyen esetben öngyilkosság-

A szófiai angol követ tegnap megjelent a bolgár külügyminisztériumban és a diplomáciai viszony megszakítását helyezte kilátásba arra az esetre, ha Bulgária angolelles támaszpontul szolgálna.

Annakidején Bukarestben is tettek hasonló kijelentéseket az angolok, de mint az események mutatják, teljesen eredménytelenül.

Anglia készen áll a Bulgáriával való diplomáciai szakításra is Egyelőre várakozó állásponton vannak

Szófiából jelenti: Az angol követség cáfolja azokat a híreket, mintha előkészületeket tett volna az elutazásra. Kijelentette, ha Bulgária olyan lépéseket, tesz, amelyek angolellesek, akkor Anglia meg fogja szakítani a diplomáciai viszonyt Bulgáriával.

kereskedelmi miniszter rendelete szerint a jövőben tilos bármilyen gyapjuszövet vagy cipőanyag eladása.

Bulgáriában betiltották a gyapjuszövet és cipő eladását.

Albániában új görög támadás kezdődött.

Belgrádból jelenti a Bud. Tud.: A Politika jelentése szerint az albán harctéren pénteken új görög támadás kezdődött, amelyet előbb tűzérség, é. repülő előkészítés vezetett be

Szófiából jelenti a NTL: A bolgár

Mi történik a Szovjetunióban?

Sztalin birodalma vár, hallgat és legyverkezik

Irta: Csiszár Béla

Franciaországba mostanában több olyan világhírű újságíró érkezett hazába, akik már a háború előtt kikerültek a Szovjetbirodalomba, de a különböző viszonyok miatt csak most jutottak abba a helyzetbe, hogy hazatérhessenek Németországon keresztül francia földre. A hosszú és viszontagságos út fáradalmait kipihenve, most egymásután jelennek meg érdekesebb-nél-érdekesebb beszámolóik a francia lapok és folyóiratok hasábjain. Ezekből a beszámolókból — a *Figaro*, *Temps*, továbbá a *Sept jours* és a *Dimanche* illusztrált című lapok cikkeiből — állítottam össze az alább következő, bizonyára mindenki számára érdekes és ismeretlen szovjet-oroszországi körképet.

1.

Szovjetország részese lett eddig legnagyobb mértékben a háború, mint semleges állam: a Németországgal való barátságpolitikája 300.000 négyzetkilométernyi új területtel és 23 millió új lakossal gyarapította a birodalmat; vér és háború nélkül a Szovjetunió majdnem mindenütt, kivéve Finnországot, elérte az 1917-es határokat; övé lett Lengyelország fele, a balti államok, Finnország értékes déli támaszpontjai, Besszarabia és ezenkívül nemzetközi pozíciója olyan nagymértékben megnövekedett, aminőre normális viszonyok közepette nem tudott volna szert lenni.

Ezt érzi és tudja is mindenki ma az országban és az embereknek mindez hallatlan önértéket ad. A szovjetpolgárok általában csodálkozással veszes tisztelettel tekintenek a Kreml, Sztalin rezidenciája felé és további csodákat várnak tőle. Már maga az is nagyban emelte Sztalin tekintélyét, hogy az országot megkímélte a háborútól. Az országban az élet bár drága és ugyanolyan megrendszert van érvényben már évtizedek óta, mint a nyugati államokban a háború kitörése óta, az emberek legalább a békét élvezik és a béke áldásaira büszkék.

Duhetz, a *Figaro* Moszkvából hazatért tudósítója azt írja, hogy a fiatal szovjetpolgárok természetesen mitsem tudnak az európai viszonyokról, csak azt tudják, hogy háború dúl egész Európában; most még büszkébbek országukra és viszonyukra. Ez a szó, hogy „optimizmus”, kevés kifejezni a lélekort és az újságok hangját. Inkább entuziazizmusról és profétai megszállottságról kellene beszélni ezzel kapcsolatban. A repülő a világ leghatalmasabb légihadseregéről beszélnek, ha a szovjetorszo-

szágról esik szó; az orvosok a legszeszágiosabb felfedezésekről beszélnek a bacillusok és a betegségek ellen; a fizikusok villám-felfedezésekről írnak; a társadalompolitikusok a legszerencsésebb politikai és társadalmi strukturáról.

Nem lehet eldönteni, hogy ebben a lelkes elégedettségben hol a határ. Mindenesetre, ami a Szovjet politikai, katonai és gazdasági átalakulását illeti, — most az átalakulást csak az utóbbi évekre korlátozzuk, — itt valóban nagy fejlődés tapasztalható, különösen, ha a katonai téren véghezvitt változásokat nézzük. De nem kevésbé jelentős az általános téren látható fejlődés. A hazatért publicisták, tudósítók egyaránt hangsúlyozzák, hogy a Szovjet belsőleg nagy változáson ment át. A nemzetközi Unióból nacionalista Oroszország lett. Már távolról sem álmodozik világforradalomról, nemzetköziségről, ha programját még hallani is. A szovjet nacionalizálódott. Az iskolákban már történelmet tanítanak és a nép történelmet tanul. Az ösök és vezérek újból példaképpé válnak. A lebecsült kozákokat glorifikálják és ismét példaképpé állítják oda. A hadseregben visszaállították a hierarchiát, a tábornoki kar kizárólagos jogát, a marsallok aranyos és gyémántos szovjetcsillagot, a tiszteknek külföldi nyelveket kell tanulniuk, újból van altiszti kar, a katonák számára visszaállították a börtönbüntetést és már nincsenek politikai biztosok, akik állam voltak a hádseregben és a tiszteknek is ők parancsoltak. Sztalin mindenütt vissza akar térni a multhoz, mert ezzel vél szolid alapot adni forradalmi művésnek. Már alkotmányt is adott népének a kétkamarás testülettel; hatalmas kísérletnek ment végbe a politikai életben is: 1917 vagy 1905 veterán forradalmáraitól már hirmondó sincs sehol, mindenütt fiatal emberek állnak az élen, átlag 40—45 év között, akik már másként látják a dolgokat, mint a régi forradalmár generáció.

2.

A hadsereg kebelében ment végbe a legdöntőbb változás. A finn háború tanulságainak következményeképpen távolították el az élről Vorosilovot és helyébe a sokkal energikusabb, hajlékonyabb, cél tudatosabb Timosenko marsall került, vezérkari főnöke és helyettese pedig Sukov kieví főparancsnok lett. Az 1937-ben véghezvitt nagy tisztogatás a hadsereget sem kímélte, sok tisztjétől, vezetőjétől megfosztotta, de az elmúlt évek alatt sok történt ezek pótlására; a tisztikar ma sem elegendő, képzettsége hiányos, hiszen az altiszti karból kellett felemelni rengeteg embert. De emberanyaga a szovjetnek igen nagy. Több, mint 4 millió embert tarthat zászlók alatt a legutóbb behozott négyéves katonai szolgálat következtében; évente 2 millió fiatalember kerül sor alá. Állítólag 12 millió kiképzett embert tudna mozgósítani a háború esetén.

Emberanyaga ugyan a cári Oroszországnak is volt, de felszerelése hi-

nyos volt. Most már ezen is változtattak. Azok a hadosztályok, amelyek tavaly Finnországban harcoltak, már jó felszerelésükkel tünnek ki. Hadianyaga jó, sőt nagyon is jó a Szovjetnek. Harcikocsijaik hasonlósok az angol Vickershez és az amerikai Christiehez. Hogy mennyi van belőlük, azt persze nehéz megközelítő pontossággal megmondani, de a katonai szakértők mintegy 20—40 ezerre teszik. Légierője is egyike a legjobbaknak. Ezen a téren annakidején is vezetett, hiszen elsőnek épített ki hatalmas légierőt a hatalmak között. Körülbelül 20—30 ezer elsővonalbeli gépe lehet a katonai szakértők szerint. A gyártás teljes erővel folyik.

Ami a hadsereg elosztását illeti,

Különleges légigyakorlatokat tart a szovjet légihaderő

Budapest. A Mai Nap írja: Moszkvából jelentik: A szovjet légiflotta különleges nagy gyakorlatokba kezd. A gyakorlatok egy hónapig tartanak.

A nagyváradi Ipartestület jótékony célú farsangi bálja

A nagyváradi Ipartestület építő-, vas-, fém- és faipari szakosztályai február 22-én este 9 órai kezdettel a Református Kulturpálotka összes termében zártkörű, jótékony célú bált rendeznek, amely az idei farsang egyik legnagyobb eseménye lesz. A bál megnyitása díszpalotással történik, melyet a nagyváradi iparostársadalom fiatalsága lejt. A díszpalotás után a szokástól eltérően a fiatalok virággal a kézben, dízkörbe fog állani és a megnyitó csárdást az iparosság idősebb nemzedéke járja el, hogy ezzel megmutassa az ifjúságnak, hogyan kell az igazi magyar csárdást eltáncolni. A 22 éves elnyomatás után a nagyváradi magyar iparosságnak első ízben van alkalma szabad légkörben, magyar farsangi mulatságot rendezni s ez a körülmény egyik biztosítéka a mulatság iránti érdeklődésnek. A bál színvonalát egyébként a hivatali előkelőségek és az iparostársadalom ama kiválóságai is biztosítják, akik a védnökséget ellátták. Védnökök lesznek: dr. Cziffra Kálmán vármegyei főispán, dr. Hlatky Endre városi főispán, dr. Patzkó Elemér és Árvay Árpád or-

Ha izlésesen

és jól akar öltözködni, akkor a ruháját csináltassa meg **A. BABITS ANNA** angol és francia nődivat-szalónjába Gr. Bethlen István utca 6. v. Szalárdi a Pannónia oldalán.

Ma, szombaton este van a

Pincér bál

Munkás Otthonban

Táncreggelig. Jóitalokésételek

a legnagyobb erők a francia, lapudósítók szerint. Ukrajnában, valamint az ujonnan megszállt részeken táboroznak. Igen erős a távolkeleti két hadsereg is.

Végül még néhány szót a szovjet katonai erőfeszítéseiről. 1933-ban másfélmilliárd rubelt költöttek fegyverkezésre, 1937-ben már 22 milliárdot, 1939-ben 40-et, 1940-ben pedig 57 milliárdot, a szovjet költségvetés 37 százalékát, ami igen nagy szó. Moszkva mindenesetre teljes erővel fegyverkezik, de némán figyel és vár. Szigorúan betartja semlegességét és vállalt kötelezettségeit, de fenntartja teljes cselekvési szabadságát.

szágyulési képviselők, dr. Soós István polgármester, Szabó Károly ipartestületi elnök, Alinóder Endre városi műszaki tanácsos, Pintér István ménnök, szövetségi elnök, Mónus Sándor ipartestületi alelnök, Fenyes László ipartestületi alelnök.

Vasárnap tartja alakuló gyűlését a Hivatásszervezet Nagyváradon

A visszacsatolt erdélyi területek nagyrészen már zászlót bontokkal a Magyar Szociális Népmozgalomba tömörült szervezetek, vasárnap pedig Nagyváradon is megalakul a Hivatásszervezet. Délután 4 órakor lesz az alakuló gyűlés a Teleki-utca 13. szám alatti helyiségben.

A gyűlés tárgysorozata a következő:

1. Magyar Hízekegy. 2. Elnöki megnyitó. 3. A Magyar Dolgozók Országos Hivatásszervezete belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályának ismertetése. 4. Az ismertetett alapszabályok szerint a „Helyi szervezet” megalakulásának kimondása. 5. Vezetőség megválasztása. 6. Zár szó.

Az intéző bizottság ezúton is meghívja mindazokat, akik a Legényegyletben tartott ismertető előadásokon jelen voltak és akik a Hivatásszervezetben dolgozni akarnak a magyar célok megvalósításáért: Megelégedett munkás! Boldog család! Erős Magyarországi!

Nagyiakaritás
előtt keresse fel
háztartási osztályomat!
Praktikus, olcsó újdonságok megtekintésére vételekötletesség nélkül tisztelettel meghívom
Farkas István
„APOLLO” Drogéria
Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-b.

JUD SÜSS

Írta: DR. GÉRESY LEBER JÁNOS

Évek óta nem volt már olyan óriási filmsiker a budapesti mozgóképszínházakban, mint amelyet *Hauti Wilhelm* novellája, a „Jud Süß” aratott és arat még ma is az Urániában. Két hét óta naponként háromszor telik meg ez a nagyméretű filmszínház érdeklődőkkel. A jegyek már napokkal előbb elkelnek. Ugy tolong a nép a színház előcsarnokában, mintha aranyat osztogatnának. Szegények, gazdagok; — urak és egyszerű munkásemberek; — egyetemi tanárok és tányérsapkás egyetemi hallgatók; — politikusok és polgárok, papok és civilek vegyesen. És milyen izgatott, szinte izzó a hangulat bent a nézőtérén...! *Darab még nem férközött oly közel közönsége lelkéhez; közönség még nem tört úgy össze darab-bal: nem értette úgy meg, nem érezte, nem élte úgy át, mint a heidelbergi ghettóból jött Süß Oppenheimer Józsefnek, Károly Sándor württembergi herceg egykori pénzügyminiszterének történetét. Ami eddig szinte ismeretlen valami volt a magyarországi filmszínházakban: a közönség valóságosan „hangot ad” tetszésének vagy nemtetszésének; örömeinek és undorának; elképedésének és haragjának. Igaza volt egyik barátomnak, aki a bemutató után azt mondotta nekem: ez a darab maga az élet. Kétszáz év előtti történet keretében is a legmaibb élet. Mert benne tükröződik: benne él, benne sir, benne zúg, benne dül legsajátosabb, legfájdóbb, legmagyarabb és legkeresztényibb küzdelmünk a népünkkel telepített s anak gazdasági erejét szívó, erkölcsöt rontó zsidósággal szemben.*

Károly Sándor, württembergi herceg 1733-ban lépett a trónra. Könnyűvérű, nagyravágyó ember volt. Derék svábjai szűkmarkuan mérték neki az adagot: szórakozásban is, szerelmében is. Két kézzel kapott tehát a Heidelbergból hozza belopakodott gazdag Oppenheimer aranyát után. Egyik alkotmányértést a másik után követte el. Minden gazdasági és pénzügyi hatalom urává a ghettó szennyéből kimoskodott zsidót tette meg. S a zsidó élt is a hatalommal. Megnyitatta Stuttgart kapút. — mely addig zárva volt a zsidóság előtt. — a heidelbergi ghettó csőcselék-hada előtt. Rövid 3 esztendő alatt úgy tönkretette gazdaságilag ezt a virágzó várost és országot, úgy elszegényítette népét, úgy megrontotta az udvar erkölcsét, hogy az általános nyomor jalkiáltásainál csak a meggyalázott apák atkozódása s a kizópádra hurcolt vőlegények halálhőrgése volt hangosabb. 1737-ben szerencsére meghalt a fejedelem s a

nép elemi erővel kitört és most már szabadon itélkező haragja kisöpörte a zsidó szennyáradatot Stuttgart falai közül s akasztófára juttatta Süß Oppenheim Józsefet: a hatalomra jutott s a hatalmával mindeült és minenkör visszaélő változatlan zsidóság képviselőjét.

Őlök a nézőtérén s a szomszédaimhoz mérten szokatlan nyugalommal nézem: *figyelem a történet menetét.* Oppenheim József élete engem már nem érdekel. Ismerem a jól-rosszul megírt történelmi könyvekből. Gyalázatossága nem izgat. 20 év óta áradatként folytak el szemem előtt hasonló gyalázatosságok. Más az, ami engem most itt érdekel. Az a tévhit, az a balgaság, az a hazugság, hogy a zsidóság akar és tud asszimilálódni s hogy az asszimiláció után más lesz: jobb lesz, igazabb lesz, mint aki ezelőtt volt. Nézzék meg azok akik hinni tudnak még a zsidóság asszimilációjában. — ezt a Süß Oppenheimert! Mennyire kivágódott zsidó környezetéből. Hogy kimoskodott a ghettó szennyéből. Mily finom a beszéde, milyen úriaskar a mozdulatai. Pajeszt nem visel, kaffánt nem hord. A legdivatosabb ruhákba öltözködik. Baldachinos selyemágyban hál. Válogatott ételeket eszik. Zsinagógába nem jár. Mózes törvényeit megtagadja. Megveti a templomi szertartásokat. Minden vallási, szertartásbeli, modorbéli kapcsolatot megszakít a zsidósággal. És mégis zsidó marad...! Zsidó a legteljesebb mértékben s a szó legtágabb értelmében. Igazi közösséget csak a zsidósággal érez. Szeretni csak fajtestvéreit szeret. Mindenki mást utál, gyűlöl, megvet, kiuzsoráz és eltapos. Egyetlen zsidó jóléte, boldogulása fontosabb neki ezer keresztény életénél. *Szenved, ha fajtát szenvedni látja; de örül a lelke, gyönyörűség a számára, ha a keresztény szenved.* Nem nyugszik addig, amíg népét fel nem szabadítja. Neki már nincs szüksége szabadságra. Megkapta a fejedelemtől. Élhetne boldogan: fényben és gazdagságban fejedelme udvarában. *Egyedül.* Nem bánthat senki. Örömeiben nem zavarná senki. De ez neki nem elég. Ő nem boldog egyedül. Az ő lelke ott boldogul mind a heidelbergi ghettóban. *Ő éri, hogy nem maqáért van itt, ahol van, hanem azokért, akik küldték.* Nem szóval, hanem a vérükkel. Nem perséccsel, levéllel, hanem hatalmi óhságukkal. Amíg ő itt van s azok ott addig nincs kész a munka, nem teljes a boldogsága. *Személyes szerencséséjét, jelerét, jólétét és fővölét teszi közzé, hogy azokat is idehozza, hogy azokat is a hatalom polcára emelje.* Milyen örületes fajszereget, mily elképpesztő megaláztatás ezt! Nem a mesét: ezt tanulja meg elsősorban mindenki Süß Oppenheimer történetéből! Leotésképen pedig azok, akik még mindig vannak a tények meglátására.

Azt mondja egyszer Károly Sándor herceg a rendeknek, akik Oppenheimer eltávolítását követelték tőle: *Hogy bocsássam el magam mellől azt az embert, aki államháztartásomat rendbehozta, aki a lezseniál-*

sabb pénzügyi műveletekkel biztosítja pénzügyi helyzetünk egyensúlyát. *Ez a második varázsigé, amivel a zsidóság továbbra is fenn szeretné tartani magát.* Ez a másik nagy hazugság, amivel halga és bűnös keresztények még mindig menteni szeretnék a zsidóság szerepét közgazdasági életünkben. Hányszor halljuk még most is: csak a zsidóság ért a közgazdasághoz: hitelhez, pénzhez, kereskedelemhez. Neki köszönhetjük azt az óriási gazdasági fellendülést, vagyonosodást, jólétet, békebeli boldogságot, amelyben a kiegyezés után a világháborúig részünk volt. Hát ez igaz. Nagyon igaz. Olyan igaz, mint Württembergben volt 1735-ben. Ott is fellendült a gazdasági élet, de ennek hasznát csak a kiválasztottak: zsidók és zsidólelkű keresztények látták. A nép maga nyomorba süllyedt. Szakasztott ez történet nálunk is 1867-től 1914-ig. Gyár gyár mellett bújta ki a földből. Bankpalota bankpalota mellé sorakozott. Annyi volt a pénz, mint a pelyva. Csak az volt a baj, hogy a gyárakban keresztény ember csak éhbéren dolgozó munkás lehetett, a bankpalotában pedig csak a portási állásig emelkedhetett. Szemszűrés-ként itt-ott alkalmaztak kisebb tisztviselői minőségben keresztényeket is, de csak azért, hogy legyen kibe beletöröljék a zsíros főnök urak sáros cipőjüket. *Ebben a nagy gazdasági fellendülésben a keresztények csak a veríték volt: a szegény és a munka; a vagyont és a fővelmet a zsidó igazgatók és vezérigazgatók vágják zsebre.* Szegény és gyalázat, ha keresztény magyar ember gazdasági jólétről mer beszélni abban az időben, amikor az ipari munkásság lelke nyomorában az isten és a haza megaláztatásig feketedett meg s a legtisztább faj magyar. A földművelés száz ezer számra kényserből kivándorolni ősei földjéről! Abbról a pénzügyi politikából, amelyet Süß Oppenheimer diktált rá Württemberg népére, nem kértek a derék svábok. *Nekünk se kell az a gazdasági politika, az a pénzügyi zsenialitás, amely a zsidók Eldorádójává s a magyar fajta temetőjévé tette ezt az országot.*

Nem egy magát magyarnak és kereszténynek nevező embertársammal találkoztam az utóbbi hetekben, aki azzal igyekezett agyoncsapni a „Jud

Süss” tagadhatatlanul erős és örvendetes hatását, hogy: *propaganda!* És szörnyülködött és utálkozott, hogy a józslésú magyar közönség így nagy mértékben át tudja magát adni ennek a „zsidóellenes” propagandának — „Hová jutunk — mondották — ha nem tudunk többé különbséget tenni a művészet és a propaganda között?”

Legyen szabad tisztelettel megkérdezni mindazoktól, akik így beszélnek, vagy ha nem is mernek így beszélni most, de magukban így gondolkoznak, — hogy az, amit a zsidóság a világháború előtti 50—60 esztendőben kifejtett: versekben, regényekben, szindarabokban, filmekben, tudományban és képzőművészetben — nem volt propaganda? A magyar tisztikar valóban olyan könynyelmű, züllött, részeges és erkölcsstelen társaság volt-e, mint amilyennek az operettekben megrajzolták? A magyar középosztály tagjai: tisztviselők, tanárok, orvosok valóban olyan pipogya, tehetetlen, félhülye figurák voltak-e, mint ahogy az akkori regényekből élénkílnék...? A magyar paraszt valóban olyan göregábori módon ostoba, vagy alpári módon buta és kegyetlen volt, mint ahogy azt Bródi Sándor és társai elképzelték? — S a Möricka veitük szemben mindig oly ennyivalóan okos, az Andor mindig oly finom, úri és elegáns, a Grün Lili mindig oly *melkedetten* tiszta és erkölcsös volt-e, mint ahogy őket fajtestvéri szeretetükben írók megalkották...? *A magyar fajtának az a lealacsonyítása, beszennyezése; a keresztény magyar értékeknek megcsúfolása; a keresztény szellemnek és erkölcsnek megrontása — s vele szemben a zsidó szellem és zsidó erkölcs feldicsérése, a zsidó rajzosságban rejlő állítólagos értékeknek és szépségeknél megcsúfolgatása, állandó felszínen tartása nem volt propaganda?!* Vagy ha az is propaganda volt, mint ahogy valóban az is volt! — akkor csak az a propaganda rossz és szegényli való, amelyik egyszer a zsidóság szellemi és erkölcsi szennyét is a rivalda fényébe hozza...? Az a másik, amely évtizedeken keresztül ellenünk szólt, mely idehaza megalázott s a külföldi szemében meggyalázott bennünket, — művészetnek számított...? És számít még ma is egyesek szemében...?

Valóban itt az ideje annak, hogy ne csak a Süß Oppenheimer Józsefnek, hanem a Károly Sándoroknak arcáról is letépjük a leplet. Mert a mi igazi ellenségünk ma már talán nem is a Süß Oppenheimernek, hanem az őket befogadó, mentő, védő dédelgető Károly Sándorok.

Weygand francia tábornok hadseregszervezési útja Afrikában

Vichyből jelentik: (NST.) Weygand tábornok, az északafrikai francia gyarmatok főmegbízottja elhagyta Algirt. Weygand szemleútra indult Francia-Nyugat-Afrikába. A tábornok a napokban Dakarba érkezik. Weygand utazását Vichyben azzal magyarázzák, hogy a tábornok egységes véderőt akar szervezni az észak- és nyugatafrikai francia seregekből. Az egységes afrikai francia gyarmati hadsereg tervével kapcsolatban nagy jelentősége van az Észak- és Nyugat-Afrika közt épülő összekötő útvonal

közeli elkészülésének. Ezt a hadászati szempontból rendkívüli jelentőségű utat Weygand utasítására fokozott iramban építik most.

Cukorbetegeknek
ideális tápszerek a szénhidrátmentes
TRESFARIN
liszt, tészta, sütemények, cukorkák
Nagyváraai egyedárúsítás:
VARGA cukorkaüzletben
Rákóczi-ut 3. szám. Telefon: 24-17.

Szóda víz
olcsón bármikor otthon készíthető
Palackok és szénsavpatronok kaphatók és cserélhetőek

TÖRÖK
vas-, festék- és háztartási cikkek kereskedésében.
Rákóczi-ut 2. — Bazár épület.

Országos Tuberkulózis Hét

Az ember legnagyobb, legértékesebb kincse az élet. Ezt az igazságot érezte lelke mélyén minden idők és minden korszakok halandó embere. És mégis ez a legnagyobb kincs az, amellyel az emberiség a legutóbbi időkig a legpazarabban, legkönnyelműbben gazdálkodott. Az emberek ijedséggel nagy tömege ott sem védte kellőképpen az életet, ahol ezt a tudomány segítségével eredményesen tehetné volna. A higiénia legegyszerűbb ábcéjét sem tanulták meg a tömegek. Nem tanulták meg, hogy a tisztaság, a víz, a szappan és a napfény milyen hatalmas szövetségesei volnának az időelötti halál ellen való küzdelemben. A mi drága jó magyar népünk lakásviszonyai még mindig nem kielégítőek. A Nagy Kaszás járórei, a különböző miázmák és bacillusok sok helyen ott tanyáznak ott-honokban s még mindig nem tanulták meg, hogy az életet, a legnagyobb kincset a természetes emberi életkor határáig konzerválni lehet annak, aki egészségesnek született.

Ez az elmaradottság az oka annak, hogy nálunk a „szegények betegsége” a tuberkulózis még ma is a féléves százalékat okozza az időelötti elhalálozásoknak, hogy serdülő ifjak és javakorbelt emberek térnek sírba csak azért, mert nem védekeztek kellőképpen a tuberkulózis ellen. Pedig már az 1940. évi VI. törvénycikk közfeladatát nyilvánította a gümőkór elleni védekezést és az újabb kor szociális szelleme a kormányok kötelességévé tette a nemzet életfájának gondozását, a népegészségügy odaadó gondolatát. Hiába küzd azonban a kormány a népegészségügyért, ha a széles tömegek fásultan nézik ezt az értük és rajtuk keresztül az egyetememes nemzetért folyó küzdelmet. Hiába hirdeti az apostol az igét ott, ahol siketek a fülek, hiába dolgozik a magvető a sziklák tetjén.

Ha azt akarjuk, hogy a jövőben ne essék áldozatul a tuberkulózisnak évente 16.000—17.000 virágzó magyar élet és hogy ez a gyilkos kór ne legyen százezreket munka- és keresetképtelenné, akkor mozgósítanunk kell ebben az országban mindenkit, annál inkább, minél szerényebb anyagi viszonyok között él.

Ezért alakult meg a Tuberkulózis Ellenl Országos Szövetség és ezért rendezti most, február 16-ika és 22-ike között az Országos Tuberkulózis Hét néven nevezett társadalmi mozgósítást. Az ország minden részében szakemberek ezrei tartanak előadásokat ezen a héten a tuberkulózis elleni védekezésről. Iskolákban, kaszárnyákban, levante-otthonokban ismeretik a védekezés eszközeit és módjait, plakátok tömegei és röplapok százezrei fogják felhívni a Nagy Kaszás ellen megindult harcra mindenkit: figyelmét.

Köszöntjük ezt a propagandát, köszöntjük ezt a megmozdulást. Köszöntjük, mert a magyar életet szolgálja és mert — sajnos — olyan kevesen vagyunk mi, magyarok. Nekünk nem szabad a magyar életet pazarolni, azzal rosszul gazdálkodni. Mi nem engedhetjük meg magunknak azt a fényűzést, hogy a tudomány segítségével megmenthető viruló életet dobjunk áldozatul saját Pató Pálkodásuknak. Nekünk sok magyar munkáskére, sok jó és vitéz magyar katonára van szükségünk, ha a másik ezer esztendő is meg akarjuk énni és ha komolyan vesz-

szük azt a dogmát, hogy az ember örökéletű. Mert nincs az a nemzet, amely elviselné az életfáján rágódó férgek pusztítását. Védekezni kell ellene!

A tudomány legyőzte például a fekete himlőt és számos más olyan kórt, amely még a múlt század derekán ezrével szedte áldozatait. Le fogja győzni, sőt kellő formák megtartása esetén, máris legyőzte a „űdős orvos a bacillusokat is. De nem egymaga! Az orvos, a páciens akarata nélkül, vagy éppen akarata ellenére

tehetetlen a betegségekkel szemben. A most meginduló propaganda célja az, hogy mindenkit az orvos szövetségesevé, segítőtársává tegyen a gümőkór elleni küzdelemben.

Polgári kötelességteljesítésre hív fel mindnyájunkat a Tuberkulózis Ellenl Országos Szövetség. Nemzeti, vagy még inkább nemzetmentő munkára, amely alól éppen úgy nem vonhatja ki magát egyetlen magyar ember sem, minl a honvédelmi kötelesség alól. És harc ez is: Harc a magyar életért!

Nyílt levél egy felelős kiadóhoz

avagy

Kollégám, a lapvezér

Kedves Sanyikám!

Ne haragudj, amiért ilyen el-késve küldöm üdvözlő és szerencsekívánó soraimat, de azt nézem te magad tudod legjobban, hogy szegény robotoló riporterek nem igen van ideje magánlevelezésre. Nagyon jól tudhatod ezt, hiszen rövid néhány héttel ezelőtt még te is a riporterek mindennapi, szürke talpalói közé tartoztál. No meg azután, azért is nem siettem a levélírással, mert a társadalom minden rétegének képviselőiből, nagynevű és névtelen tisztelőidől annyi üdvözlő-levelel lepek el téged, hogy az én szerény kartársi üdvözlősortimat észre sem vettél volna. Már pedig én azt szeretném, ha levelem minden betűjét elolvassad és emlékeztettedbe vésned.

Kedves Sanyikám, ha valaki örülni tud annak, hogy riporteri sorból egyszerre egy nagyművi és mindig megfizethetetlen nemzetmentő munkát folytató lap felelős kiadói székébe emelkedtél — hát én szívből örülni tudok ennek. Hát hogyné örülnék és hogyné pattanna szét keblém a büszkeségtől, hiszen ha emlékszel, még bizonyára eszedbe jut, hogy végig együtt koptattuk a középiskola padjait s nem is olyan rég nagykeservesen együtt szereztük meg utólagosan az érettségi diplomát is. Eppen olyan szegény, becsületos borbélymester a te édesapád is mint az enyém, tehát minden okom meg van rá, hogy veled együtt örüljek, amikor erre a szép, jól fizetett tisztségbe belekerültél.

Felelős kiadója vagy a Nagyváradnak! Sanyikám te talán nem is tudod ennek az óriási lénynek erkölcsi horderejét fölmérni. Csak mondd meg, tudod-e, hogy a jó pár száz pengő évi többleten kívül mi más jelent még ez a kinevezés számodra? Mi más jelent különösen most a keresztény és keresztlyen tehetségek nagy konjunktúrájának napjaiban! Nem, ne érts félre, a világ minden kincséért sem vádolnám meg abszolút magyar érzelmű és célkitűzésű vállalatodat azzal, hogy téged csak azért ültettek a felelős kiadói székbe, mert hűhű és tőgyőkeres kalvinista vagy. Dehogyné is mondom én ezt, mikor tudom, hogy olyan adminisztratív tehetség lappangott benned, amit vétek lett volna

parlagon hevertetni és méltóképp nem honorálni. Vállalatod „igazgatója” látom föl is fedezte ezt a tulajdonságodat, amelyet éveken át oly szerényen tiltkoltál és takargattál. Miért is tetted ezt és miért nem álltál lapod üzleti irányításának élére legalább néhány évvel hamarabb? Hogy akkor még mások voltak a viszonyok? Mert csak mondd meg mit vesztett a vállalat azzal, hogy nem ilyen különleges, lapkiadói tehetség irányította eddig is. No nem baj, nem féltetek én: hónapok alatt behozod vállalatod nagy mulasztásait s a dirigálsod alá tartozó szerkesztőséget és kiadóhivatali erős kézzel fogod irányítani. Attól nem tartok, hogy huszonötéztendő étedre nem lesz elég erélyes és körültekintő. Eppen fiatalágodban látom az erőt erre a nagy és szép munkára.

Vagy nem ilyen hatáskörrel ruház föl újkéltű tisztséged? Tudomásom szerint a gyakorlat és a sajtótörvény a felelős kiadót tekinti a lap korlátlan urának. Nem is tudom elképzelni, hogy felelős kiadói névjeggyel a zsebedben apró városi és vármegyei hírek, vagy jelentéktelen események után nyargalásznál: egyszerűen kiadod az ukázt a felelős szerkesztőnek s ő majd mozgósítja a riportereket. Berendezd báronypamplagos irodádba a kiadóhivatali főnöködet s megleckéztetted, ha valami mulasztáson éred. Utasítsz, rendelkezél, irányítsz, vezérekedsz — s mivel a sajtótörvény „igazgatói” címet nem ismer, egész biztos, hogy rövidesen elmőzditőd a jelenlegi igazgatótöket is. Akkor izután csakugyan te leszel a legény a csárdában s alárendeltjeid még fokozottabb ütemben folytathatják az országmentést.

Együtt indultunk s én most csúnyán lemaradtam. Nagy ember lett belőled Sanyikám, s ha ilyen lépésekkel haladsz, nem is tudom milyen magasan fogod végezni... Mindenesetre én csodálatos és bámulatos figyelem ezentúl is karrired minden álmódsál.

Örülök, szívből örülök kinevezésednek — de Sanyikám azért ne haragudj, amiért nem követlek és nem irigyellek.

Ütel egykori kartársad:
MARJALAKY TIBOR

Továbbra is nyitva marad a budapesti festőművészek képkiallítása

A képkiallítás, amely a Nagy Sándor utca egyik üzlethelyiségében anyországi művészek műveit mutatja be, nagy mértékben vontta magára a nagyváradi műpártoló közönség figyelmét s ezért az eredetileg csak néhány napra tervezett kiállítás hosszabb ideig gyönyörködtette az érdeklődőket, s a szombati és vasárnapi nap folyamán is nyitva lesz még. A vasárnap kedv, amellyel a kiállítással kapcsolatban Nagyváradon megnyilvánult, valóban rácsafoltni látszik arra a gazdasági válságra, amely oly nehéz próbára teszi a lakosság minden rétegét. De a kiállítás változatos anyaga, amely minden igény és izlés kielégítéséről viszonlag kedvező anyagi feltételek mellett gondoskodott, magyarizatait adja ennek a sikernek. Tajak, zsánerképek, csendéletek, figurális képek, kompozíciók, aktok gazdag és színes sorozatokban vonultatják itt fel egy sereg ismertnevű festő művészt; természetének legjavát, ami amellel hogy vásárlásra ösztönöz, széleskörű tájékoztatást is nyújt az anyaország képzőművészeti életéről 22 év óta eszakadit erdélyi műpártolóknak. A kiállítás rendezője egyébként frissen érkezett képekkel bővítette tárlatának anyagát, ami kellemes meglepetést ígér azoknak is, akik a Nagy Sándor utcai galériát már az elmúlt napokban megtekintették.

A nagyváradi kir. járásbíróság
1207—941—2. szám.

Idéző hirdetmény

A nagyváradi kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy dr. Dobay Kálmán nagyváradi ügyvéd felperesnek dr. Rocsin György ügyvéd alperes ellen 5000 pengő iránt indított perében a bíróság a per felvételére és érdemleges tárgyalásra határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1941. évi május hó 13. napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében (Törvényszéki palota földsz. 25. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyszersmind pedig dr. Rocsin György ügyvéd alperes részére, aki ismeretlen helyen tartózkodik ügygondnokul dr. Hosszu Gyula ügyvédet (lakik Nagyváradon) nevezte ki. A bíróság felhívja az alperest, hogy a fent megjelölt határnapon és orában meghatalmazott ügyvéd által jelenjen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Nagyvárad, 1941. évi február hó 2. napján.

Dr. K. Nagy Zoltán, s. k.
kir. járásbírószág vezető.

A kiadmány hitelűl:
Olvashatatlan aláírás, kezeio.

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely repülőgéppel.
A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatat félen is közlekednek.
Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

Magyarország számokban

Írta: Arvay Árpád

A jámbor polgárnak ezekben a napokban sok fejtörést okoz a népszámláló ívek kiállítása. A sok rovat és a néha feleslegesnek látszó kérdéshódások valóban bonyolultá teszik a kiállítás munkáját. De ha kissé bosszankodunk is azon, hogy a népszámlálás mindnyájunknak fejtörést okoz, bosszúságunk rögtön elmúlik, amikor kézbe vesszük a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal által kiadott magyar statisztikai zsebkönyvet, amely a számok tükrében olyan oldalakról is bemutatja Magyarországot, amire a mindennapi ember nem is gondol.

Az Állami Statisztikai Hivatal működéséről a polgári lakosság vajmi keveset tud. Ez nem olyan hivatal,

ahova kilincselni, kérni és ügyesbajos dolgokban álldogálni jár az ember, ez komoly tudósok és a magyar élet alapos, pártatlan figyelőinek munkahelye. Az ember végigutazhatja az országot. Sok szépet és jót, vagy ezeknek ellenkezőjét is láthatja, de az ország népessége, gazdasági, közművelődési, kereskedelmi, ipari, stb. képével csak akkor jön tisztába, ha a statisztikai hivatalnak ezt az ügyesen szerkesztett kiadványát végiglapozza.

A legújabbban megjelent statisztikai könyvecske Magyarország 1939. évi adatait tartalmazza. Tehát nem beszél még a visszatért erdélyi és keleti országrészekről, de a Felvidék- és Kárpátalja már szerepel benne.

Kevesen vagyunk!

A magyar statisztikus figyelme nagyon helyesen szűkebb az országhatárokon is. Figyelemmel kíséri a külföldön élő magyarokat és pontosan tudja, hogy a világ melyik táján mennyi magyar ember él. Sajnos, elég kevesen vagyunk magyarok ezen a kerek nagy világon. A magyarság világlétszáma 1940 végén mindössze 13.124.000 fő volt, amiből Magyarországon 10.660.000, Jugoszláviában, Romániában, Szlovákiában, az elcsatolt nyugatmagyarországi területen és Fiumében még mindig 1.551.000 magyar él, a többi 913.000 főnyi magyarságot pedig balsorsa szétszórta a szélrózsa minden irányában. Külföldi államok közül még mindig legtöbb magyar: 675.000 fő lakik Romániában, Jugoszláviában és az Északamerikai Egyesült Államokban a magyarság létszáma különös módon egyenlő, azaz 580.000 ember. Ezenkívül tekintélyes számban élnek magyarok Franciaországban, Braziliában, Kanadában, Németországban, Szlovákiában. Legkevesebb magyar él Japánban, ahol a statisztika mindössze 23 magyar lakost tart nyilván.

A magyarság létszáma azonban öröndetes, bár még mindig elég lassú

emelkedést mutat. Amíg 1936-ban 6,1%, 1937-ben 6%, 1938-ban 5,7% volt a természetes szaporodás, ez 1939-ben 6,2%-ra emelkedett. Ez az arányszám azonban még jóval alatta van a békebeli Magyarbirodalom szaporodásának, amíg 1913-ban 11,50 százalékot tett ki.

De a helyzet javulása továbbra is remélhető, mert a házasságkötések száma lassú emelkedésben van s ezzel szemben főképpen a csecsemőhalálozás erősen csökkent. Amíg ugyanis 1935-ben 15,2% volt a csecsemőhalálozás, ez 1939-ben 12,2%-ra esett vissza, ami az időközben bevezetett népjóléti és egészségügyi intézkedéseknek tulajdonítható.

Nagyon érdekes megfigyelni, hogy az emberek átlag 25—29 éves koruk között szeretnek megnősülni. Ebben az életkorban 39.376 férfi nősült meg, akiknek legnagyobb része, azaz 25.915 egészen fiatal, 17—19 éves leányt vett feleségül. Mesebészéd tehát, hogy az életkor megnövekedése az előrehaladottabb korúak házassági esélyeit növelné, mert a statisztika azt bizonyítja, hogy a házasságra még mindig a 20 éven aluli lányok a legkapósabbak.

Szerefünk utazgatni, pipálni, cigarettázni

A statisztika azt is megfaji, hogy mit szeret a legjobban a magyar. Ezek sorában feltűnik, hogy Magyarországon a vasúton utazók száma egyre inkább emelkedik. Ki gondolta volna, hogy 1939-ben, amikor természetesen vasúti korlátozásokat még nem léptettek életbe, 91.192.000 ember utazott a MÁV vonalain? Ez elméletben azt jelenti, hogy Magyarország minden lakója legalább kilencszer utazott vasúton. Mivel azonban a csecsemők átlag nem igen szoktak vasutatni, így a felnőttek forgalmára még nagyobb arányszám számítható.

Még érdekesebb az, hogy Magyarországon is erős ütemben kezdik megszokni az emberek a repülőgépen való utazást. A repülés náunk is hovatovább egészen mindennapi dolog kezd lenni. 1933-ban Magyarországon még alig 7665 ember merészkedett repülőgépre ülni, hat év alatt pedig ez a szám majdnem megnégyszereződött, vagyis a magyar légiforgalmi társaság 28.259 utast tartott nyilván, akik a hat év előtti 682.044 kilométerrel szemben összesen 1.606.895 kilométer utat tettek meg Magyarországon területe felett.

De pipálni, cigarettázni és szivarozni is szeret a magyar. Az állami jövedékek legnagyobb tételét a dohányjévedék bevétele jelenti. Ez 1939-ben 117.300.000 pengőre rugott, viszont 1941-re még többre számítanak. Az

Takarékoskodunk és gazdagodunk

Az emberek, úgy látszik, alap nélkül panaszkodnak a gazdasági válságra. Ezt a megszokott szót a statisztika egyenesen megcáfolja. A számok azt mutatják, hogy Magyarország lakosainak átlagos jövedelme emelkedőben van és a mai ember a múlttól eltérőleg nemcsak a jelennek, hanem a jövővel is számol. Azt igazolja a bankbetétek állandó jellegű emelkedése. 1939. év elején 981.855.000 pengőnyi összbetétet kezeltek a magyarországi pénzintézetek, de ez a szám az év végére 1.016.929.000 pengőre emelkedett, vagyis Magyarország lakossága egy év alatt tisztán 35 millió pengő felesleges jövedelmet tett bankba.

A jövedelmek emelkedését egy másik számadat is nagyon érdekesen mutatja. Az egyenes állami bevételek között 1939-ben a házadó jelentette a legnagyobb tételt 73.730.000 pengő-

Ziegler Ma

eredeti Erfurti kapható nagyban és kicsinyben. Budapest IV., Fővám-tér 3. sz. és VI. Rakóczi-ut 4.

állami költségvetés bevételei között ilyen címen ugyanis 182.310.000 pengőt irányoztak elő.

vel. Az idei költségvetési éven viszont a jövedelem- és vagyonadó rúkol előre 93 milliós tétellel, ami pedig 1939-ben csupán 60 millió volt. Mindkét költségvetésben a legkisebb tételt a mesterséges étolajak után adó jelenti. 1939-ben alig 650.000 pengőt vettek be erre a célra s úgy látszik 1941-re a háborús viszonyok miatt állíthatnak be csak a költségvetésze 1.245.000 pengőt. Hiába, magyar szalonna- és disznósírszeretű nép nehezen tudja megszokni a mesterségesen készített zsirokat és olajokat.

A statisztika azt is elárulja, hogy mennyi terhet kell viselnie a magyar állampolgárnak. Bizony ez elég sok 136 pengő 53 fillér fejenként. De legálább van látszata azokban a nagy szabású beruházásokban, amelyekre a magyar állam néhány év óta az élet minden vonalán keresztülvisz.

Műveltségi állapotaink

Külön fejezetet szentel a statisztika az ország műveltségi állapotainak ismertetésére. Ebből megtudjuk, hogy Magyarország összlakosságának 90,4 százaléka tud írni-olvasni s így az analfabéták még a tíz százalékát sem teszik ki a lakosságnak.

Ez az adat azonban még az 1930-as állapotokat mutatja, mert a legutóbbi népszámlálás alapján készült. Remélhető, hogy az írástudatlanok száma azóta a kormányzat nagyszabású iskoláztatási akciója és más taniügyi intézkedései folytán még jelentősen csökkent. Hisz 1939-ben nem kevesebb, mint 1.104.916 elemi iskolás gyermeket tartottak nyilván, ami azt jelenti, hogy az összlakosság tíz százalékánál nagyobb tömeg látogatta az elemi népiskolákat. Az utánpótlás pe-

dig máris útban van. Ugyarebben a időben — bár a kisdedővők látogataása nem kötelező — mégis 120.381 apróság látogatta a kisdedővőintézeteket.

Az pedig külön is előnyös színt a műveltségi állapotainkra, hogy évenként 11.776 diák szerzi meg a középfokú iskolai végzettséget, tesz érettségi vagy szerez középfokú oklevelet.

A statisztika azonban nemcsak szórakoztat, hanem tájékoztat és tanít is. Ugy kell forgatni, hogy az ember tanulságokat le is tudja vonni az egymás mellé sorakozó számos zlopokból. Mindenesetre hasznos olvasmány mindenki részére, akit érdekel az ország gazdasági, népmozgalmi, művelődési és egyébirányú fejlődése.

Hétfőtől kezdve jelentkezni lehet esetleges panaszokkal utcák szerinti sorrendben a közlekedési hivatalnál

Nagyvárad. Saját tud. A cukorjegyek szétküldése még folyamatban van. A város közlekedési hivatala hétfőtől kezdődően azonban már elfogad reklamációkat. A tolongás elkerülése végett azonban utcák szerinti kérik a panaszok bejelentését. A sorrend a következő:

- Február 17-én, hétfőn: A, B, C, D betűvel kezdődő utcák lakói.
- Február 18-án: E, F, G, H, I, J.
- Február 19-én: K, L, M, N, O, Ó.
- Február 20-án: P, R, S, Z.
- Február 21-én: T, U, V, Z.
- Február 22-én, szombaton jelentkezhetnek panaszokkal az Összitelep és a Hegyközség lakói.

A közlekedési hivatal még felkéri

a lakosságot, hogy a lakóváltozásokkat éppen úgy, mint a rendőrségi bejelentő hivatalban, mindacki saját érdekében jelentse be. — Ellenkező esetben a cukorjegyek szétküldésével előállott zavarokért a hivatal nem felelős. Felkéri még a hivatal a panasztevőket, hogy személyazonosságát és rendőrségi bejelentő lapjait a reklamáció alkalmával hozzák magukkal.

Amig Ön alszik

a Darmol dolgozik. Míg az alvását nem zavarja, mégis meghozza reggelre az enyhe és fájdalomlan kibűrlést. Kellemes éhészés:

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

Telf.: 18.01. Belvárosi Mozgó Rákóczi-ut 3.
Fedák Sári ragyogó magyar filmje

Érik a buzakalász

Valt Disney színes pótkép Legujabb híradó

Telf.: 13.51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1.
(volt Dorian)

Szerelem és vérpad

Kertész Mihály színes filmcsodája
Bette Davis — Errol Flynn
Előadások: 3, 5, 7, 9 órákor. Vasárnap matiné

APOLLO Filmszínházban.

Tolnay Klári és Jávor
Pál ragyogó zenés vígjátéka

Egy csók és más semmi

4 Eisemann sláger! Jegyelővét egész nap

Az interpellációs jog

A parlamentnek ma óriási feladatai vannak s azoknak meg kell felelnie. Minden olyan gátló körülmény, amely az alkotmányos élet legfontosabb tényezőjét munkájában hátráltatná, bénítaná, feltétlenül ki kell küszöbölnünk közéletünkéből. Ebben a kérdésben nem hivatkozunk a rendkívüli időkre, mert elvül állítjuk fel a tételt, hogy Magyarország ragaszkodik alkotmányos közéletéhez, ezt az álláspontját szándékosan tartja és a lehető legkomolyabban veszi, tehát azokat a tüneteket, amelyek egyre észrevehetőbben bénító hatást gyakorolnak — meg kell szüntetnünk. Ilyen például az interpellációs joggal való visszaélés. Egy megválasztott képviselőnek jogában áll kérdéseket intézni a kormányhoz. Jogában áll törvényjavaslatokkal előállni, kritizálni a kormány munkáját, a közélet megnyilatkozásait a nyílt színen az országgyűlés plénuma előtt előhozhatja. Ezek a jogok mind önként fakadnak alkotmányos közéletünkéből. Törvények biztosítják s azoknak megváltoztatása csakis törvénnyel történhetik. Műtán azonban minden, amit a törvényhozó és az egész törvényhozó testület végez, a nemzet érdekében álló munka, természetesen az interpellációs joggal bíró törvényhozónak is ehhez kell mérnie a jogával való élést, hogy azzal használjon közéletünknek és semmi esetre se támaszon bonyodalmat a nemzet belső nyugalmaiban, ne veszélyeztesse a fennálló rendet és békét, de különösen ne vétson az ország külpolitikai érdekei ellen.

Sajnos, a legutóbbi esztendőben szomorúan észleljük, hogy a képviselőház egyes tagjai nem tartanak kellő mértéket az interpellációs jog gyakorlásában. Avagy, valamilyen szemponttól vezéreltetve akarva vagy akaratlanul az egész parlamentáris rendszer lejáratására törekcszenek. Joggal vetődött fel tehát közéletünkben a kérdés, nem kellene-e valamit tenni az interpellációs jog megreformálására? Ilyen értelemben kérdést is intéztek a miniszterelnökhöz, aki szóbeli választ adott. Mielőtt még rátérnénk arra, hogy Teleki Pál gróf miniszterelnöknek mi az álláspontja a kérdésben, fel kell említenünk azoknak az országoknak a gyakorlatát az interpellációs joggal kapcsolatban, amelyekben alkotmányos kormányzás folyik. Angliában például a megkérdezett miniszterelnök vagy miniszter, ha akarja, válaszol, ha akarja nem. Kényes kérdésekben — ha a miniszter nagyon udvarias akar lenni, akkor egyszerűen egy monddal, de igen gyakran egyetlen szóval válaszol. Japánban, két kamarás rendszer van életben, éppen úgy, mint nálunk, olyan határozatot hoztak, hogy a parlament minél inkább tartózkodjék az interpellációtól, sőt ezt a jogát egyáltalán ne gyakorolja a nyílt színen előtt, hanem az egész interpellációs jog gyakorlatát helyezték át a bizottságba.

Számtalan példát hozhatnánk még fel, amelyek mind azt igazolják, hogy

más államokban is előfordul az az eset, hogy az ország érdekeihez mérjük a jogok gyakorlatát s teszik ezt különösen olyan esetekben, amikor a jogokkal való visszaélés tünetei mutatkoznak.

Teleki Pál gróf a feltett kérdésre azt válaszolta, hogy még nem látja elérkezettnek az időt az interpellációs jognak olyan szabályozására, amely a nemzet belső nyugalma és külpolitikai érdekeit veszélyeztető interpellációkat a lehetőség szerint kiküszöbölné. A miniszterelnöknek ez a válasza magában foglalja azt a feltételezést, hogy ez a nobilis kormányelnöki álláspont maga után vonja az eddigi

helytelen irányú interpellációs jog gyakorlatának megfelelő mederbe való terelését. Egyébként teljesen igazat adunk a miniszterelnöknek, amikor azzal érvelt, hogy az interpellációs jognak komolytalan és csaknem veszélyes alkalmazása közvéleményünkben máris olyan megítélést nyert, ami megfelelően leszállítja az ok nélküli és helytelen interpellációk súlyát. Sajnos, ez együtt jár a parlamentárizmus tekintélyének bizonyos fokú csorbitásával is, amit viszont nemcsak kormányzati, hanem egyetemes magyar nemzeti szempontból is minden áron meg kell akadályoznunk.

Eppen ezért, a miniszterelnök hangsúlyozta, hogy csak azokra az interpellációkra fog azonnali szóbeli választ adni, amelyeknek tárgya az in-

terpellációs jog helyes értelmezése szerint alkalmas és szükséges anyagot tár fel s amelyeknek tartalma nem teszi valószínűvé, hogy az interpelláló képviselő szándékosan vagy akaratlanul a nemzet belső nyugalma és külpolitikai érdekeit veszélyezteti. Az ország közvéleménye eddig is helytelenítette azt az immár szokássá váló visszaélészerű tündet, hogy a szerdai interpellációs napra 60—80 interpellációt is bejegyeztek s ezek között számtalan olyat, ami valóban ok nélkül és meggondolatlanul veszélyeztette az ország belső nyugalma — s nem egyszer komoly gondokat okozott külpolitikailag. A közvélemény nyugalommal, megértéssel és helyesléssel fogadja a miniszterelnök által kifejezett álláspontot.

Fegyverbeszólították a Fülöpszigetek lakosságát

Manuilából jelentik: A Fülöpszigeteken fegyverbe hívták 125 ezer lakost. Elrendelték továbbá, hogy a hadsereg összes tisztjeinek továbbképző tanfolyamon kell résztvenniük.

Amerika beavatkozás esetén az európai és afrikai háború könnyen kiterjedhet a csendesóceánra és annak szigetvilágára is. Már is érkeznek olyan hírek, hogy a Filippi szigeteken flottabázisokat megerősítették, ami annak a jele, hogy Amerika felkészül egy, Japán felől várható támadás ellen is. A Filippi szigetek, illetve annak fővárosa, Manila légvonalban csak 1600 kilométerre van San-Franciskótól és így repülőgépen néhány óra alatt könnyen elérhető.

A Filippi szigetek közel négyszáz éve viselik ezt a nevet. A fehér emberiség számára 1521-ben fedezte fel Magelhães, de az őslakosság már századokon át élénk kereskedelemben állt Kínával. A hódító hadjáratot Antonio de Mendosa folytatta 1543-ban és a szigetcsoportot II. Fülöpről nevezte el Fülöp szigeteknek. 1570-ben ez a szigetcsoport teljesen spanyol uralom alá került és a bennszülötteket a spanyol

szerteszek hamar meg is térítették.

A spanyoloknak azonban hol a kínaiakkal, hol pedig az angolokkal kellett harcolni a sziget birtokáért s 1762-ben rövid időre a szigetcsoport az angolok uralma alá is került. Később, hosszú időn át állandó nyugtalanság uralkodott a szigetcsoporton, bár az ágostonrendű, ferences és dominikánus és jezsuita rendtartományok virágzó hitéletet teremtettek a szigetekeken és a lakosság kilencven százaléka lett katolikus.

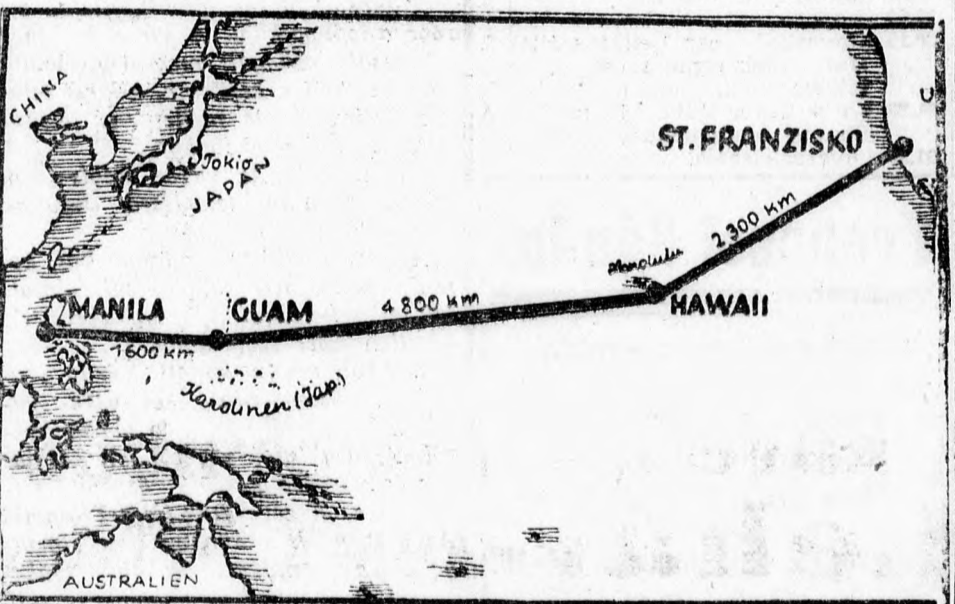
Ezt a helyzetet nem változtatta meg sem Amerika katolikusellenes, szekularizáló eljárása, sem más törekvések s Manilán érsekség, a szigetcsoporton pedig kilenc püspökség és egy apostoli prefektúra van ma is.

1870-ben a belső zavarok mégis forradalomban törtek ki, Aquinaldó vezérlete alatt és amikor a spanyol-amerikai háború kitört, ugyancsak Aquinaldó tanácsára a szigetcsoport lakossága Amerika oldalára állt, úgy, hogy az 1898 december 10-én Párizsban megkötött békében Spanyolország kénytelen volt lemondani a Filippi szigetéről Amerika javára.

Azonban a filippinek Amerikában is

csalódtak és a forradalmi mozgalmak 1899-ben ismét kitörték, ezuttal az amerikai uralom ellen. Ezt a megmozdulást 1901-ben leverték az amerikaiak és egészen 1932-ig korlátlanul uralkodtak a filippinek felett. A szigetcsoport ekkor függetlenséget kapott azzal, hogy 1951-ig élvezheti a sziget önállóságát. Azonban 1933 január 19-én a washingtoni törvényhozás ezt a határ időt 1940-ben állapította meg és ettől az időtől Amerika valóban fokozott mértékben is terjeszkedett a szigetekre, kiépítve flottabázisait is.

Kétségtelen, hogy egy esetleges Japán-amerikai háborúban fontos szerepet juthat a Fülöpszigetek számára s Amerika előrelátását bizonyítja, hogy uralmát tüzzel-vassal biztosította ezen a csendesóceáni vidéken. (—la)

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

700 millió az angol költségvetés
zévi hiánya.

Amszterdamból jelentik: (NTL.) Az angol rádió jelentése szerint Lord Balfour az angol felsőházban kijelentette, hogy a folyó évi angol költségvetés hiánya mintegy 6—700 millió fontot tesz ki.

Amerika katonai attasét küldött
Dublinbe.

Washingtonból jelentik: (NTL.) Robert Patterson helyettes hadügyminiszter közölte a sajtó képviselőivel, hogy John Wafford lovassági őrnagyot kinevezték az Egyesült Államok első dublini katonai attaséjává. Kijelentése szerint e kinevezéssel csupán tehermentesíteni akarják a londoni katonai attasékat.

Ertesítem a helybeli és vidéki nb. közönséget, hogy az

EURÓPA vendéglőt

átvettem. Nagyváradi, Horthy Miklós utca 33.

Eljegyzésekre, esküvőkre, családi összejövetelekre és teadélutánokra külön termék állnak a nb. közönség rendelkezésére.

Izletes magyar konyha.

Menü-rendszer és házi kihordás

Szíves pártfogást kér:

Kerekes Károly
vendéglős.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, FEBRUÁR 16.

Budapest. I.

8.00 Ébresztő. Szózat. Hanglemezek.

8.45 Hírek.

9 órától 9.55-ig görög katolikus egyházi ének és szentbeszéd a főutcai Szent Flórián-templomból.

10 órától 11.20-ig egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébánia-templomból.

11.15-től 12.15-ig evangélikus istentisztelet a bécsikaputéri templomból.

12.20 Időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

12.30 Székesfővárosi Zenekar. Vezényel Fridl Frigyes.

Közben kb.

13.05 „Rádiokronika.“ Elmondja Papp Jenő.

13.45 Hírek.

14.00 Hanglemezek.

15.00 Termelési kísérletek eredményei. Tóth Lajos, a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara főtitkárának előadása.

15.45 Géczy Barnabás zenekarának műsorából. Hanglemezek.

16.15 Hangképek a Ferencváros-Weiss Manfréd Futball Club „Erdélyi Kupa“ labdarugómérkőzés döntőjéről. Közvetítés a WMFC stadionból. Beszél Legényei J. dr.

16.30 A három kívánság. kislégi Nagy Dénes dr előadása.

17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.

17.15 Honvédműsor.

18.00 Magyar nóta-est. Közvetítés a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. Közreműködik Utry Anna, Palló Imre dr, Balázs Gyula és Dóry József.

19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.

19.20 Albert Ferenc hegedű, zongorakísérettel.

19.45 Sporteredmények.

19.55 Solymossy Margit énekel, zongorakísérettel.

20.10 Régi mese a kályhatűznél. Hunyadi Sándor elbeszélése.

20.30 Gitár-est. Közreműködik Giuseppe Moretti (ének).

21.40 Hírek, időjárásjelentés.

22.00 Közvetítés a Spoliarich-kávéházából. Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál.

23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Utána kb.

23.25 Táncalemezek.

24.00 Hírek.

Budapest II.

11.00 Korényi Aladár cigányzenekara.

12.05-től 12.35-ig levele rádiófelőre.

19.00 Beszkárt-zenekar. Vezényel Müller Károly.

20.00 Hírek.

20.10 Ügetőversenyeredmények.

20.20 Malcsiner Béla jazz-zongoraszámái.

20.40 Csáky István gr. afrikai útja 1937-ben. Melocco János dr előadása.

21.00 Hanglemezek.

21.35 Időjárásjelentés.

HÉTFŐ, FEBRUÁR 17.

Budapest. I.

6.40 Ébresztő. Torna.

7.00 Hírek. — Közlemények. — Eitrend. Hanglemezek.

10.00 Hírek.

10.20 Látogatás a moldvai csángóknál 1871-ben. Felolvasás.

10.45 Milyen volt az első zálogház? Irta Nagy Dániel. Felolvasás.

11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárás-jelentés.

12.10 Szalonötös.

Közben

12.40 Hírek.

13.20 Időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

13.30 Rend-zenekar. Vezényel Szöllőssy Ferenc.

14.30 Hírek.

14.45 Műsorismertetés.

15.00 Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

15.20 Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara.

16.15 Beszorulás. Szalay László elbeszélése. Felolvasás.

16.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek

17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven

17.15 Hanglemezek.

18.00 A névtelen erdélyi újságírók Gáspár Jenő előadása.

18.20 Közvetítés a Palatinus-szállóból. Weidinger E. szalonzenekara játszik.

19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.

19.20 Veress Lajos cigányzenekara.

19.55 A tuberkulózis-hét megnyitása. Johan Béla dr államtitkár bevezető szavai után. Petrányi Győző dr és Faragó Ferenc dr beszélget a hét jelentőségéről.

20.10 Az Operaház zenekara. Vezényel Dohnányi Ernő.

21.40 Hírek, időjárásjelentés.

22.00 Melles Béla-zenekar. Vezényel Vincze Ottó.

23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven.

Utána kb.

23.30 Hanglemezek. Magyar nóták.

24.00 Hírek.

Budapest II.

18.30 Német nyelvtanítás. Szentgyörgyi Ede dr előadása.

19.00 Ifj. Toronyi Gyula, az Operaház tagja énekel, zongorakísérettel.

19.30 Népviseletünk története. Palotay Gertrud dr előadása.

20.00 Hírek.

20.10 Közvetítés a Gellért-szállóból. Mursi Elek cigányzenekara muzsikál.

21.00 Közvetítés a Moulin Rouge-ból. A Chappy tánczenekara játszik.

21.35 Időjárásjelentés.

Frenczel Sándor

ükkör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képkerepezés

Melegágyrámak és üvegek

Nagyváradi, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

SPORT

Nagyszabású zászlóavatásra készül a NAC

Nagyváradi. Saját tud. Már több mint két hete lázas tevékenység folyik a NAC irodájában. A május hónapra tervezett zászlószentelési ünnepség előkészületeivel vannak elfoglalva. Nagyszabású dolgot terveznek. A sportegyesület új zászlaját ünnepélyes külsőségek között avatják fel. Az avatásra meghívják az ország összes számottevő egyesületeit, a környező városok társadalmi előkelőségeit, a nagyváradi hatóságok vezetőit és polgári notabilitásait. Biztosan számítanak az Országos Testnevelési Tanács és a Magyar Labdarúgó Szövetség elnökeinek és a tanács számos tagjának részvételére is. Az ünnepségen a kultuszminisztérium

is képviselteti magát. Külön esemény számba megy Pluhár Istvánnak, a rádió világhírű bemondójának jelenléte, aki az ünnepségről közvetítést is ad.

Az előkészületi munkálatok már befejezéshez közelednek. A meghívókat már szétküldték az egész országra, sőt a legtöbb helyről már válasz is érkezett a zászlószentelés megváltására vonatkozólag.

Az egyesület vezetősége semmi anyagi áldozattól nem riad vissza, hogy a zászlószentelési ünnepség minél fényesebb és impozánsabb keretek között történjen meg.

Az ünnepség részleteire még visszatérünk.

Vasárnap délelőtt edzőmérkőzést játszik a NAC

Nagyváradi. Saját tud. Vasárnap délelőtt tartja meg a NAC téli szünet után első bemelegítő mérkőzését. Ellenfele az első félédben az Elektromos kerületi bajnokjelölt csapata, a második félédben az Egyetértés által szervezett együttese lesz. A mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A NAC vezetősége az edző mérkőzésre való tekintettel díjtalan belépést biztosít a labdarúgó sport híveinek. Az enyhe időjárásra való tekintettel minden valószínűség szerint megtelik az erzsébet-ligeti pálya tribünje és korzó ülőhelyei. A mérkőzéssel kapcsolatban rendezik meg a részleges bíróvizsgát. Öt fiatal játékvezető jelölt gyakorlati úton mutatja be az eddigi elméleti úton szerzett tudását.

A mérkőzés, amely egyben tavaszi kapunyitásnak is számít, délelőtt pontosan 10 órakor kezdődik.

Nagy érdeklődés előzi meg a DiMAVAG-Törekvés birkózóversenyt

Nagyváradi. Saját tud. A diósgyőriek első nagyváradi bemutatkozása iránt felfokozott kíváncsiság nyilvánul meg, ami érthető is, hisz két kiváló erőkből álló csapat fog egymással szemben állni. A Törekvés a következő birkózóit indítja a küzdelembe:

Tézsér magyar válogatott, Nilgusa Perei, Kenéz, Kristó, Bálint, Mellán, Pántics és László mindannyian kipróbált rutinos versenyzők. A versenyt a Teleki-utcai R-formátus Kulturpalota nagytermében 16-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel tartják meg.

Honfoglalás

Irta: Scholtz Klára

A megrakott szekerek az udvaron állottak. Kötelekkel, madzagokkal, — úgy falusi mód — kötözte le a család rajtuk minden kincsét. Az öreg bátorok értelmetlen szomszédságba kerültek egymás mellé. A kántor harmoniumja két matrác között fuldózott. A Singer varrógép vaslába egy nyújtófához szorult. Egy kis láda lezikon fölé egy szakajtót borítottak. Az öreg bátorok kényelmellenül és rosszul érezték magukat.

Pedig a nap sütött. A cseresznyeták között vidáman, serényen zümmögtek a méhek. A jácintok kifártak már magukat a földből világozó zöld levéldárdáikkal és jömmöt, illatos virágbugyányaikkal. A sárga és fehér nárciszok csillagai meg-meg lóbbant a szellő. Túl a kerítésen, a kicsi templom mohos fala mellett is éledni kezdett egy csipkebokor.

Tavasz volt. Az udvar mégis úgy festett, mintha temetésre indultak volna.

A ház, a kerítés, az öreg kút, komoly és szigorú hallgatásai bámulaltak a szekerekre. A szegyenkező, tehetetlen házi szerszámokra.

A kapu sűrűn nyitott. Sűrűn csukódott. Szomszédok, ismerősök jöttek mindenfelől. Az utca másik feléről. A falu tulsó végéről. A családhoz, a városba készülő özvegy asszonyhoz. Kezet adtak. Kezet fogtak. Az asszonyok a kátenyszélivel törülgették a szemüket. Sokan fejüket csóválták és akadtak olyanok is akik hangosan ki merték mondani: „meg

fogja banni, meg fogja banni.“

A szavak ide-oda kavargtak az udvarban. A szél felkapta és tovább adta a kertnek. A kert a mögötte elterülő gyümölcsösnek. A gyümölcsös a temetőnek. A temető a rét-aljának. A rét alja a kövér szántónak.

A falu minden fája, bokra hajladozni, susogni kezdett a szélben a hűtleneknek: „meg fogják banni meg fogják banni...“

Az özvegyasszony ide-oda sűrűt forgott a temelésrendezők bánatos, de mégis fontoskodó izgalmaival. Intézkedett, rendezkedett, közbe-közbe feleltetett.

„Nem bírtam már azt a sok bosszúságot a felésekkkel a földek miatt.“ „Több az adó és a rész, hát eladtam azt a néhány rongyos láncot, mi kintlődjám velem.“

„Se orvos, se patika, se állomás ebben a rongyos kis fészekben. Nyáron nyakig por, télen térdig sár.“

„Felső iskolába valók a gyerekek, itthonról küldeni, nem futná a költéség, hát megyen inkább az egész család.“

És délben már ott dőcögtek a szekerek a gidres-gödörös országúton, új élet, a város felé.

Tulajdonképpen egyetlenegyszer sem mondták ki hangosan egymásnak, hogy honvágyuk van. Sem az özvegyasszony, sem a fia, sem a leánya. Talán önmaguk sem merték bevallani.

A petróleum körégo helyett vilányt gyűjtöttek fel estenkint. A vilámozzal vitették magukat útjajkon. Nyáron utcájuk porát nagy, pirosra

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD
SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZAM.
 ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30,
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27,
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem örzünk meg és nem
 adunk vissza

*** Vagyonbiztonsági intézkedések.** Az év elején minden üzemben, a gyárvalalatnál vagy nagykereskedőnél éppen úgy, mint a kisiparosnál vagy kiskereskedőnél szorgalmasan folyik a leltározás. A gondos kereskedő leltári eredménye szerint szabályozza biztosításait és számolnia kell azzal is, hogy nemcsak a tűzvész semmisítheti meg vagyontárgyait, de a betörések is jelentékeny károkat okozhatnak, ami ellen csak a biztosítás nyújt kártalanítást. Az 1857-ben alapított — legrégibb és legnagyobb biztosító magánvállalat, az **Első Magyar Általános Biztosító Társaság** helybéli főigazgatója, amely ez évi január hó 1-én átvette az érdekkörébe tartozó **Első Erdélyi** általános biztosító részvénytársaság teljes (tehát kár- és haláleset, valamint élet-) biztosítási-állományát, készséggel ad felvilágosítást minden biztosítási vonatkozású ügyben.

BASILIDES Mária keddi hangversenyére jegyek a „Harmóniánál” (Rákóczi ut 9.) vasárnap délelőtt 10-11 óráig is.

Kilépett medréből az Ipoly. Ipolyjáról jelentik: (MTI) Az Ipoly folyó felső szakaszán rendkívül megmaradt és több helyen kilépett medréből.

festett autók óriási locsoló-rózsáival perték vissza hűvösen a földre. Telen láthatatlan parancsszó vagonszám takarította el a jeget és a havat, Patika és orvos majd minden utcáson akad.

A néhány „rongy lánca föld” árért tudományt szerettek a gyermekek a „magasabb” iskolákban. Most ott kopogtak reggeltől estig ügyes betűsorokat az egyik egy Royal, a másik egy Underwood írógépen. A betűsorokért a hónap elején pénz jár. A pénzből lakbért fizetnek, s ami megmarad, azzal reggelentől kosárral a karján elindul a piacra az özvegy asszony.

A piacon a szekerek körül széna szóródik szét. Ugy amolyan szemeten is kesernyes-édes állattal fogja meg az özvegy asszony szívét.

„Milyen lesz a termés?” — kérdi közömbös arccal a tejeles-túrós kofasszonytól és kezében megrögzött pléhcspur.

A nagylány papírszeletréket hordozgat a táskájában és ceruzát. Tavasz felé gyakran előszedegeti, ha egy kis ideje akad. Eurcsa köröket, négyzeteket, vonalakat rajzolgat rájuk. Feléjük: tulipán, jácint, nárcisz, ibolya és orgona-szavakat jegyez érhettelen összevisszaságban.

„Hát ez mit jelent?” — kérdi egyszer az özvegy. A lány elpirul, kitépi a csodálkozó fű kezéből: „Igy rendezném el és ültetném be a kertemet — ha volna”.

Szégyenli magát, hogy ilyen érzelműs. A mullok is könnye csordult, amikor egyik külvárosi kis kapun éppen a lába elé topogott egy kolló, aranyos, bolyhos csibével.

Február 18. **BASILIDES MÁRIA** dalestje Zongoránál: **Kósa György** (Református Kulturház)

MINISZTERTANÁCSOT TARTOTT A KORMÁNY. Budapest, a MTI. Jelenti: A kormány tagjai gróf Teleki Pál miniszterelnök elnöklésével pénteken délután hat órakor minisztertanácsot tartottak, amelyen folyó kormányzati ügyeket tárgyaltak. A minisztertanács éjjel után fél-egy órakor ért véget.

A Szent Vince leánygimnázium farsangi előadása. Nagyvárad. Saját tud. Február 16-án délután fél 5 órai kezdettel a Szent Vince intézet leánygimnázium Lujzikái, a szeretetegyesület ifjúsági szakosztálya jótékony célú farsangi előadást tart, melyre mindenkit meghívunk. Az előadás műsora a következő: 1. Rózsika a falun. Duet. 2. Magyar tánc. 3. A két szakácsné. Duet. 4. A megzavart mulatság, vígjáték. 5. Magyar szél. 6. Kővér — Szóvány. Tréfás jelenet. 7. Pietykavár el-este. Tréfás jelenet.

AGYVÉRZÉSBEN MEGHALT A DEBRECENI EGYETEM EGYIK NAGYHIRŰ TANÁRA. Debrecenből jelenti a MTI: Huss Richárd, a debreceni tudományegyetem német nyelv- és irodalomtörténet tanára pénteken délután 56 éves korában agyvérzés következtében hirtelen meghalt.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

De a fűt nem nevette ki. Vasárnaponként ott rugdosta izzadton a futballt egy városvegi palánk gyepén. Az ülő munka petyhüdségét szerette volna kirázni fiataj testéből. Széles mellrel szivta magába a friss levegőt. Mondhatatlan idegenséggel bámulta sok keményű és tornyu város felé.

Két oszlopra volt kifeszítve, nagy piros és fekete betűkkel kipingálva, hogy a város határában 15 évi részlettörlesztés mellett, ház- és kert-helyek eladó.

Mind a hárman megállottak és tudták egymásról jól, hogy a másik most mire gondol.

Egymásra néztek és néma elszánt-sággal szöveget kötöttek egy új-konfoglatásra. A szegény emberek, a kíváncsiak dacos elszántságával.

Ismét székérre kerültek az öreg bútorok. Voltak akik a villanyfény és aszfalt világából is utánuk kiáltották: „meg fogjátok banni, meg fogjátok banni...”

Csak mosolyogtak és vissza nem fordultak.

A frissen ázott telekre legelőbb egy cseresznyefát ültettek, hogy vendégül járjanak majd a méhek hozzája, ha menyasszonyi díszbe borul.

Az ágyasok szélébe, a keskeny kerti út mentére jácintokat, tulipánt, fehér és sárga csillagos nárciszokat, a kerítés mellé a sarokba egy cspike-bkrot kerítették.

Megnyugodtak. Révbe értek.

Nem bánták az újabb gondot. Vágyó és fájó szívük tanította meg őket arra, hogy:

gyökértelen az otthontalan ember, a földnélküli család.

A SAJTÓKAMARA ELNÖKE EBÉDET ADOTT ULEIN-REVICKY MEGHATALMAZOTT MINISZTER TISZTELETÉRE. Budapestről jelenti a MOT.: Vitéz Kolozsváry-Borcsa Mihály, az Országos Sajtókamara elnöke pénteken a Gellért-szálló márványtermében ebédet adott Ulein-Revicky Antal tiszteletére, abból az alkalomból, hogy a kormányzó rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterre nevezte ki.

VASÁRNAP NYUJTJAK AT SOPRON KÉPVISELŐSÉGÉT VARGA JÓZSEF KERESKEDELMELMI MINISZTERNEK. Budapestről jelenti: Varga József kereskedelemügyi miniszter vasárnap Sopronba utazik, ahol ünnepélyes külsőségek között nyújtják át neki a város képviselő-ségét.

Letartóztatták Bralleanu Traján. Bukarestből jelenti: (MTI) A legújabb letartóztatottak között van Bralleanu Traján, volt légionista nemzet-nevelésügyi miniszter is.

Köcsön könyvtár könyv- és papírüzlet legelőbb beszerzési forrás **Simon Lajosné** Szent János utca 41. szám

Bulgáriában tilos a gyapjú szövet és cipőanyag eladása. Szófiából jelenti: (NTI) A bolgár kereskedelemügyi miniszter rendelete szerint a jövőben tilos hárminemű gyapjú szövet vagy cipőanyag eladása.

A VASÁRNAP DÉLUTÁN 5 ÓRA-KOR KEZDŐDŐ TEADÉLUTÁNON ízelítő adnak tudásukból a **Bottó Perenc Házartási és Gazdasági Iskola** növendékei. A tea-délutánt — amely kétszázötven kellemes hangulatban zajlik le holnap, mint ismeretes, a Szt. Monika Asszonyok és a Szent Erzsébet leányközösség rendezte. A Házartási és Gazdasági Iskola növendékeinek izletes konhamatvészeti remekelése pedig egészen bizonyos, hogy őszinte meglepetést fog kelteni a közönség körében.

*** Különvonat indul a leipzig-i birodalmi vásárra.** Magyarországon már eddig is oly nagy számban jelentkeztek a Leipzig-i Vasári Vásárra (március 2-7), hogy a birodalmi vásár leipzig-i vezetősége a Magyar Király Államvasutakkal és a Német Birodalmi Vasutakkal egyetértésben különvonatot indít Leipzigba. A különvonat március 1-én indul Budapest Keleti pályaudvarról és március 2-án délelőtt érkezik Leipzigba. A vásár látogatóinak különösen ajánlható ez a vonat, mivel a legkényelmesebb utazást biztosítja a vásárra. A vonat a wien-passaui vonalon megy és az utasoknak nem kell átszállniuk. Részletes felvilágosítással szolgálnak az IBUSZ fiókjai és a MBR (Mitteleuropäisches Reisebüro).

Nagyvárad thj. város polgrámestere Ad. 5386-1941. sz. alatt a következő hirdetményt adta ki: Az 1940. XXX. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 8558-1940. M. E. számú rendelete alapján folyamathoz tett népszámlálási munkálatokkal kapcsolatban felhívom az összes érdekeltet, akik az összeírásból valamely ok miatt kimaradtak, hogy folyó hó 18-án délelőtt 9-13 és délután 5-7-ig, a hivatalos órák alatt, a népszámlálási hivatalban (város-háza, I. em. 16. sz.) jelenjenek meg a törvényes jogi következmények terhe alatt. Nagyvárad, 1941. évi február hó 14-én. Dr Gyapay László, h. polgrámester.

N.S.E.-bál

február 22-én
Kereskedelmi Csarnokban

A JUGOSZLÁVIAI MAGYARSÁG VEZETŐI AZ UJ JUGOSZLÁV KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERNÉL. Belgrádból jelenti a Bud. Tud.: Várady Imre szenátor és Deák Leó volt képviselő a jugoszláv magyarság vezetői, bemutatkozó látogatást tettek Krek Miho újonnan kinevezett közoktatásügyi miniszternél. A magyar politikusok ez alkalomból előadták a jugoszláv magyarság iskolaügyi sérelmeit.

FÖNYEREMÉNY: EGY ÓRIÁSKENYÉR. Kopenhágából jelenti az NST.: Veile jüllandi városkában egy kiállítási sorsjáték legelőbb nyereménye egy óriási kenyér, amely másfél méter hosszú és súlya 22 és fél kilogramm. Azt hiszik, hogy a hatalmas kenyeret a szerencsés nyerő egész családjával együtt legelőbb 4 hét alatt fogyaszthatja el. A tiszta rozsból készült fekete kenyér hónapokig is eláll s az északi népeknek évszázadokon keresztül legelőbb táplálékuk volt.

Temetés. Szomor a Józsefné szül. Galovitsch Izabella nyugdíjas hivatalnoknő 57 éves korában meghalt Árpád vezér ut 94. számú lakásán. Temetése vasárnap, 16-án délután 3 órakor lesz a Haller kápolnából az olasz temetőben. (Caritas.)

Járt már

Papp Margitnál?
 Rimanóczy utca 8. alatt.
Székely és Réti
 bútoraival van
állandó kiállítása!

A Kereskedelmi Csarnok közleménye:
 I. Értesítjük a kötőszó ipari szakosztályunk tagjait, hogy ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a Kereskedelmi Csarnok üléstermében fontos szakmai kérdéseken ülést tartunk, amelyre a szakmához tartozó összes kartársainkat tisztelettel meghívjuk és kérjük, hogy teljes számban megjelenjen szíveskedjenek. A tárgysorozaton szerepel az anyagbeszerzés érdekében tett eddigi eljárásunk eredményéről való beszámolás is. — II. A takarmányvetőmag forgalmának szabályozásáról szóló rendelet módosítása megjelent. Az érdekeltet a rendelet szövegét titkári hivatalunkban megkaphatják. — III. Hatósági megkeresésre felkérjük az összes nyílt üzlettel rendelkező textil kis és nagykereskedőket, hogy az alkalmazásukban levő segédkekről és tanulókról folyó hó 18-ig bezárólag pontos kimutatást terjesztenek be a titkári hivatalba. Feltüntetendő: név, születési idő és hely, vallás, családi állápot.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mindazoknak, akik felejtetlen jó Édesanyamk elhunytával mély fájdalomukat részvételükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

TAKACS GYALÁD

KÖNYVISMERTETÉS

Horváth Imre: Zenei pillanat

Az időtlenül időszerű örök líra le-tisztult hangján szólalnak meg ismét Horváth Imrének, Várad kiváló költő-jének nemesveretű „quatrain”-jei. Az utóbbi évek hányattatásai és szenvedései között e költő, akinek művésze-te ritka biztonságga tud diadalmaskodni az anyagi lét minden baján és gyöngességén, eljutott a legtömörebb, legsúlyosabb lírai kifejezéshez. Négy-soros versei nem lehelletzerű impresz-sziók, elszálló sóhajok, mint a japán és kínai dalok, melyeknek mélyen em-beri zengését Kosztolányi átköltése véste szívünkbe, hanem tudatos gond-dal tökéletesre csiszolt, gondolatokban gazdag megnyilatkozások. Ugyanaz a parnasszien formatisztélet árad Hor-váth hibátlan zengésű rimaiból és so-rai ünnepélyes ritmusából, mely egy-kor Hérédia és Théophile de Gautier szonettjeinek adott világos vonalakat és szoborszerű plasztikusságot. S még-is, minden formaművészet ellenére két-ségtelen, hogy e költőt sohasem rimek és könnyű külsőségek hívó játéka csá-bitja, hanem a lírai feltárlásnak az a szükségyszerűsége, melyről Rilke oly szépen írt „Egy fiatal költőhöz” inté-zett leveleiben. Horváth hanglegjtésén mindig érezzük, hogy neki valóban ki kell mondania, azt a szót, meg kell örökítenie azt a — néha Juhász Gyula melankóliájára emlékeztető — hangú-latot, amellyel — úgy véli — szebbé te-heti ezt a nagyon líraiatlan, szomorú világot.

Örömmel üdvözljük Horváth Imre friss, eleven képeit. Színeinek realiz-musa csak látszólagos; mögöttük — mint a francia szürrealistáknál — mindig egy, a valóság fölé emelkedő, magasabbrendű intuíció jelenlétét érez-zük. A „Derengés”-ről így ír.

A katonás nyárfasor tiszteles.

Ki az, ki jön? Az utca belereng és szátröcskölve a sűrű, friss tejet — szemárcosin bedöcög a derengés.

A természet örök metamorfózisait mély értelemmel tölti meg. A fán ma-radt tavalyi levelet így látja:

Hogy társait elfújta mind a szél,
ő volt az ágon az élet jele.
S hogy felszállt mellé a sok új levél,
mint ha most a halálra intene.

S ezek az apró pillanattfelvételek néha metafizikai távlatokba lendülnek:

Perdül a Föld: szeszélyes, csonka kocka.
Véle az ég terén pihenni dől
arkangyalok egymásközt dévajkdvá
útik agyon a végtelen időt.

Tragikus szépség, céltalanság-érzet kísért e sorokban. E keserű hang más-kor is megnyilatkozik:

Fent — látod, hogy a fű lassan leég.
Lent — nem látod, hogy zöldülnek
a lankák.

Az élet és a halál mérlegét így zárja le az Igazságtalanság.

Mindazonáltal úgy érezzük, hogy e „Mérleg” (a kis versnek ez a címe) mégsem fejezi ki teljesen a költő világ-

képének summáját. A reménytelenség komor zenéje felett, mint a minden küzdelmen túlemelkedő idealizmus himnusza, szólal meg egy másik, ra-jongó vers:

Ahogy a hattyu hasít a tavon,
úgy húzz át tiszta, mély életmen.
A fejed mindig főt hordjad nagyon —
és még az árnyad is fehér legyen.

Korunkban, mely igazi költőben olyan szegény, fokozott figyelemmel kell fordulnunk Horváth Imre költé-szete felé. Ez már nem az ifjuság lá-zas keresése, hanem a férfikor mély csellóhangja. Nem ígér, hanem beteljesedés. A visszakértült Partium egyik legjobb költője ő s hisszük, hogy hamarosan neve országszerte ismertté válik.

Gáldi László

Hétfő este háromnegyed 8 órakor Dayka Margit feléptével: **A csavargó-lány.** Erdélyi operett. Közkívánatra. Rendes helyárrakkal. Semminemű kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Kedd este háromnegyed 8 órakor filléres helyárrakkal: **Kisiklás.** Csurka Péter színműve, a bemutató paradés szereposztásában.

Szerda este háromnegyed 8 órakor Herczeg Ferenc bemutató: **A fekete lovas.** Történelmi színmű. A színház együttesének irodalmi eseménye. Rendes helyárrakkal. A bérletben.

Csütörtök este háromnegyed 8 óra-kor: **A fekete lovas.** (Másodszor).

— **Jegyek a fenti előadásokra már válthatók a színház elővételi pénztá-ránál.**

A mozgóképszínházak műsora

Belvárosi: **Érik a búzakalász.**

Korona: **Szerelem és vérped.**

Apolló: **Egy csók és más semmi.**

TELLUS!

TELLUS!

A megbízható svájci óra; 15 köves anker szerkezettel
Erdélyi képviselő és behozatal
GIRLING JÁNOS-nál Nagyvárad,
Széchenyi-tér 6.

Ha jó órát akar vásárolni, forduljon bizalommal hozzám,
mert pontos, lelkiismeretes kiszolgálásban részesül.

SZÍNHÁZ APROHÍRDETÉSEK

szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

A színházi iroda közleménye:

— **Dayka Margit még hétfőn este fellép közkívánatra.** Az az óriási ér-deklódás, ami a Dayka Margit vendég-játékára megnyilvánult, készítette az igazgatóságot arra, hogy a Csavargó-lány című operettet még hétfőre is műsorra tűzze Dayka Margittal a címszerepben. Így tehát hétfőn este há-romnegyed 8 órakor ismét a Csavargó-lány kerül színre Dayka Margittal, a bemutató paradés szereposztásában, rendes helyárrakkal. A hétfő esti elő-adás bérletszűnetben lesz megtartva, amelyre semminemű kedvezményes jegyek nem érvényesek.

— **Kedden este a Kisiklás filléres helyárrakkal.** Csurka Péter nagyszerű színműve, a Kisiklás lesz a színház műsorán filléres helyárrakkal a bemu-tató paradés szereposztásában. Hely-árrak 30 fillértől 120 fillérig.

— **Fekete lovas,** Herczeg Ferenc bemutatót tart a színház szerdán és csütörtökön este, színre kerül a Fekete lovas című színmű. A Fekete lovas nagyváradi előadása a szezon irodalmi eseménye lesz. A Fekete lovas előad-sainak részletes ismertetésére, legköze-lebb még visszatérünk.

— **Jegyek a fenti előadásokra már válthatók a színház elővételi pénztá-ránál.**

Heti műsor:

Szombat este háromnegyed 8, vasár-nap délután 4 és vasárnap este há-romnegyed 8 órakor: Dayka Margit-nak a budapesti Nemzeti Színház tag-jának és a magyar filmek népszerű művésznőjének vendégfellépésével a **Csavargó-lány.** Erdélyi Mihály nagysze-rű operettje. Rendes helyárrakkal.

Lakás

Keresek 2 szobás összkomfortos ut-cai lakást. Ajánlatokat IBUSZ MAV menetjegyirodába kérem, Rakóczi út 10. szám. 802

Kiadó azonnal borbély üzlet helyiség. Teleki utca 39. 813

Butorozott szobát, konyhával kere-sek. Címekét a kiadóba kérek. 801

Kiadó egyszoba, alkoven, konyha és kamarából áll lakás. Bárdos, Lukács György u. 9. 804

Különléle

Felkérem az érdeklődőket, valamint azokat, akik már előjegyezték magu-kat a német nyelvtanfolyamra, hogy hétfőn estig jelentkezzenek az ugyan-akkor kezdődő utolsó kurzusra. Karl Gross, Bazárépület. 795

Pesti utamról hazaérkeztem. Tekint-se meg a legújabb modelljeimet. Eleg-ant női kalapszalon, Kazinczy u. 4. (Színház u.) 800

Tehenészetnek alkalmas 15—30 hol-das birtokot keresek bárbe. Varadhoz közel. „Menekült gazdatiszt” jelígre a kiadóhivatalba. 805

Adás-vétel

Sürgösen eladó új magánház rétvá-ros részen, mely áll 1 szoba, konyha, speizos, csukott folyosós lakrészből, 515 méter területen, kut, disznóól, ára 3333 pengő. **Eladók** még sok kisebb, nagyobb házak, szőlők és birtokok. — Vekerdy ingatlanforgalmi iroda, Mik-száth Kálmán utca 30. 806

Új öngyújtók érkeztek, nagy válasz-tékban. Haslinger ékszerész, Rakóczi út 8. 705

Szép fekete ebédibutor olcsón eladó. Alapí utca 2. ajtó 1. Kisudvarban — Megtekinthető délelőtt 1 óráig. 809

Hó és sárcipót

gyárilag javítunk

„ELASTICA”

gumiüzem

Szent János utca 32. szám.

Fajalmák: Jonathán, Batul, Sóvári, Pármén, Kanadai, stb. — Ugyanott burgonya és hagyma szükségletet min-denki a legolcsóbb napi aron beszerez-heti. 812

Alkalmi vételek: magánház villany-nyal, vízvezetékkel és egy pekház fő-utvonalon, olcsón eladó. Bevezetett ki-főzés teljes berendezéssel átadó. Fű-szerüzletek, Vendéglők. Ruhatár. Ke-nyérüzlet. Fürdőbüfék bérbeadók. — Székely, Magyar utca 3. 811

A főtea közelében eladó bérház, 4 szobás, 2 szobás, egyszobás komfortos lakásokkal, nagy udvar, baromfite-nyésztéshez, vagy ehhez hasonlónak al-kalmas. Ugyanott kisebb ház 14000 lejárati eladó. Erdeklődni Tatainé, Szig-ligeti utca 12. 807

Nagykeréki községben 13 kat. hold 707 [] ol barnahomok két részben is kedvező fizetési feltételek mellett el-adó. Ertekezhetni: Váradegyházmezei Takarékpénztárnál, Debrecen, Svetits palota. 755

Napi 400 hektó szeszgyári tengeri moslék egyben való átvételére vállal-kozót keresünk. Berger sz-szgyár bér-lete. 810

Bécsi zongora eladó. Pantei utca 31. Fűtőház mögött. 803

Pedigrés 11 hónapos dán dogg el-adó. Várlaktanya 1-ső század. 799

Modern diófaháló eladó. Asztalosnál, Szent István tér 5. (v. Templom tér). 798

National ellenőrzőpénztárt megvétele-re keresek. Stern géptechnikus, Kos-suth u. 20. 796

Aranyat, magas áron veszek. Írá-t, ékszer, javítok. Gyenge István éksze-rész, Rákóczi u. 19. 753

Takarékos gazdasszony burgonyáért 12—14 fillért, vöröshagymáért 26—28 fillért, fokhagymáért 72 fillért, babért 54 fillért fizet Jurcsáknál, Nagypiac-tér. Telefon 11—96.

Gyermek fürdőakád, rezüst, ebédlő asztal eladó. Beóthy Ödön u. 45. 791

Két hordó savanyu uborka, paradí-csom eladó. Vitez u. 106. Vass. 790

Allást nyec

Házmasternek felvétetik, kértgondó-záshoz értő gyermektelen házaspár. — Szaniszló utca 13. 797

Nagy bányauzem

keres bányamestereket, bányászokat, mozdonyveze-tőket bérletszámoló őröket

Pályázat részletes életleirással és fizetési igény megjelölésével a Kiadóba küldendők „Ercbányá-szat” jelígre.

Mindenes főzőnőt felveszünk 15-re. Csáky u. 17. Oláryné. 788

Allást keces

Mosást, vasalást vállalok. — Kaszár-nya u. 8. ajtó 8. 808

Kiadótulajdonos:

szent László-nyomda R

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád **Dr. Scheffler Ferenc**
szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

22 február **Nagy bál**

Epió, vas, fém, és faiparosok bálja

a ref. kulturpalotában